

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 400 lir

Leto XXXVII. Št. 210 (11.032)

TRST, sobota, 5. septembra 1981

PO VČERAŠNJEM SREČANJU MED PICCOLIJEM IN CRAXIJEM

Vprašanje krajevnih uprav
neti razdor med KD in PSI

Piccoli želi »obračunati« z levčarsko upravo v Rimu - Polemičen odgovor Craxija

Bettino Craxi

RIM — Med socialisti in demokratizirani ni ne vojne ne miru, temveč subtilna in rastoča medsebojna napetost, ki bi v prihodnjih mesecih utegnila postati zelo nevarna. To je moč izluščiti iz večeršnjega srečanja med tajnikom KD Piccolijem in tajnikom PSI Craxijem. V dokaz tej oceni je sicer dovolj omeniti globoko različnost izjav, ki sta jih tajnika dala ob koncu sestanka: medtem ko skuša Piccoli prekomerno povečati uspeh pogovorov in iz njega preveza optimizem, pa Craxi vztraja pri svoji zaskrbljenosti, ki jo je izrazil pred dnevi ob povratku z dopusta.

V resnici se je za sklicanje tega »vrha« z vso vno potegovala le krščanska demokracija, da bi tako vsaj delno prikrila svoje trenutne zdrahe, in torej izključno s propagandističnimi cilji. Kot znano, je v zvezi s srečanjem Craxi-Piccoli nastal pravcati nesporazum, za katerega je težko reči, da je bil povsem naključen. V torko je namreč tajnik KD v naglici zapustil Trento, kjer je še potoval demokratizirani spoznanju prijateljskih in se pogajal v Rim, ob prihodu v prestolnico pa ni bilo ne duha ne sluha o Craxiju ali kakem drugem socialističnem voditelju: nasprotno, slednji so celo odločno zavržili, da bi do srečanja KD - PSI sploh morala priti, kaj šele, da bi na njem razpravljali o vprašanju krajevnih uprav.

Po drugi strani pa se socialistom zdijo že zadostne koncesije, na katere so pristali v državnih odborih Lacija in Ligurije, kjer bodo najbrž sestavili petbarvni odbor in pa v nekaterih manjših mestih, kot sta Ascoli in Piacenza.

Sicer pa katere so lahko posledice sedanjih trenj? Dejstvo je, da so tudi v okviru svojega vsedržavnega praznika v Trentu, na vseh razpravah in okroglih mizah, demokratizirani večkrat kritizirali socialističnega zaveznika. Razen osamljenega in polemičnega Donat Cattina, razni De Mita, Graneli in Franco Evangelisti očitajo Craxiju dokajšnjo dvočelnost, po kateri naj bi bili socialisti kjerkoli in s komerkoli na vladi, s komunisti v mestih in deželah, s demokratizirani v državi. V skladu s temi kritiki, demokratizirani bolj ali manj prikrito omenjajo tudi možnost predčasnih volitev. In sedva se pri tem najbolj izkazuje tradicionalni nasprotje socialistov, močje demokratiziranske leve, puščice katerih so najbolj strupene.

Kaže pa, da Craxi ni kar tako »pošril« polemične stališče KD okoli njegove stranke. To je z jasni mi besedami povedal Piccoliju večeraj: »Nehajte že enkrat, sprevreči vaša notranja protislovja name in na Spadolinija!« Po drugi strani pa nekateri dobro obveščeni krogi trdijo, da je tajnik PSI že navezal plodne stike z vodstvom komunistične partije in še zlasti z Giorgiom Napolitanom, ki je vse bolj nenaklonjen Berlinguerju. Razlog več torej, zato, da Craxi ne klone zahtevam demokratiziranih glede vprašanja krajevnih uprav, kar velja še zlasti za rimsko.

R. G.

BEOGRAD — Predsednik danske vlade Anker Jorgensen bo na povabilo predsednika ZIS Veselina Djuranovića od 9. do 13. septembra letos na uradnem obisku v SFRJ. Uradni predstavnik zveznega sekretariata za zunanje zadeve je v zvezi s tem poudaril, da so odnosi med državama tradicionalno dobri in prijateljski.

V SPODLETELEM POSKUSU UGRABITVE

V Bejrutu neznanci ubili
francoskega veleposlanika

Louis Delamare je bil pobudnik srečanja med Arafatom in francoskim zunanjim ministrom Cheyssonom

Ubiti francoski veleposlanik Delamare (Telefoto AP)

Umor francoskega veleposlanika na ne bo spremenil francoskih pobud na Bliznjem vzhodu. Francoski predsednik Mitterrand bo tako v kratkem obiskal Saudsko Arabijo, na povratku iz Rijada pa se bo ustavil tudi v Izraelu, kjer se bo sestal z izraelskim premierom Beginom. Francoska diplomacija skuša tako napolniti vrzel, ki jo je povzročil zastoj v izvajanju političnega dela campdavidskega sporazuma. V tej pobudi ima precejšnjo zaslugbo v arabskih državah Zaliva, ki so sprejele saudski predlog o mirni rešitvi bližnjevzhodne krize s pravico Izraela do obstoja, če se bo ta umaknil iz ozemelj, ki jih je zasedel leta 1967 in če bo priznal Palestincem pravico do lastne države.

BEJRUT — V spodletelem poskusu ugrabitve so večeraj v Bejrutu neznanci ubili francoskega veleposlanika v Libanonu Louisa Delamareja. Smrtno ranjenega veleposlanika so nemudoma pripeljali v najbližjo bolnišnico, a zanj ni bilo pomoči, saj ga je zadelo kar deset krogel — tri v glavo, štiri v prsni koš in tri v trebuh.

Zločinsko dejanje je takoj obsodila libanonska vlada, premier Šeik al-Fazan pa se je takoj zglasil v bolnišnici, kjer so sprejeli veleposlanika. Ubij francoskega veleposlanika je obsodil tudi vodja libanonske desničarske falange Pierre Gemayel, ki je izrazil sožalje francoskemu veleposlanstvu v Bejrutu. Vodja palestinske osvobodilne organizacije Jaser Arafat pa je poslal francoskemu predsedniku Mitterrandu sožalno sporočilo, v katerem poudarja, da je umor veleposlanika napad proti pobudam dobre volje francoske vlade v Libanonu in na Bliznjem vzhodu.

Louis Delamare je bil namreč pobudnik nedavnega srečanja med voditeljem PLO Jaserom Arafatom in francoskim zunanjim ministrom Charlesom Cheyssonom, ki ga je Bejrutska vlada najostreje obsodila kot dokaz nesprejemljivih sprememb francoske politike do bližnjevzhodnega vprašanja.

Povsem razumljivo si nobena organizacija ne upa odkriti priznati odgovornosti za večerajšnji umor. Vendar pa vsi izključujejo PLO in falango. Na libanonskem političnem prizorišču pa je toliko oboževalnih in terorističnih organizacij z najrazličnejšimi interesi, celo zasebnimi, da so lahko veleposlanika ubili nevedno kriminalci. Vseeno pa v Bejrutu ne izključujejo možnosti, da je veleposlanik padel kot žrtev kakšne fanatične skupine, ki se je hotela masčevati zaradi francoske politike do Irana. Prav tako po tistem marsikdo trdi, da bi kaj takega lahko storili tudi židovski stranke, ki se bojijo francoskih mirovnih pobud na Bliznjem vzhodu.

Francija je že zahtevala, naj libanonska vlada čimprej odkrije zločin in naj pojamu oziroma poskusu ugrabitve. Vlada v Bejrutu je že izrazila naglo obžalovanje in o obljubil, da bo storila vse, kar je v njeni moči, da zagotovi zločince pravici.

UPOR V MILANSKI JETNIŠNICI

V še nepojasnjenih okoliščinah je večeraj v milanskem zaporu »San Vittore« izbruhnil upor, katerega protagonisti so navadni jetniki v četrtem oddelku zaporu, ki se niso hoteli vrniti nazaj v celice. Povod za nemire je bil napad na nekega jetniškega paznika, nakar so njegovi kolegi baje pretepeli nekaj jetnikov, da so v spopad morali celo poseči karabinjerji. Jetniki protestirajo tudi nad metodami jetniških paznikov, ki so v jutranjih urah izvedli neravne »emirajube« pregled celice, med katerim so sicer zaplenili nekaj obrtniško izdelanih nožev. Upor, ocenijo ga bolj kot obliko protesta, se še ni končal. Pred zaporkom se je zbralo veliko število karabinjerjev.

(Telefoto AP)

NOVINARJI RTV NE BODO IMELI VSTOPA V KONGRESNO DVORANO

V TEŽKEM POLITIČNEM IN DRUŽBENEM OZRAČJU
SE DANES PRIČNE PRVI KONGRES SOLIDARNOSTI

V Olsztynu in Rzeszowu se nadaljujejo stavke - Opozorilna stavka na šestih ribiških čolnih - Kongresa se udeležujejo tudi Lama, Benvenuto in Carniti

VARSAVA — Kljub prizadevanju koordinacijske komisije Solidarnosti bo prvi vsedržavni kongres neodvisnega in samouravnega sindikata, ki se danes prične v Gdansk, potekal v napetem političnem ozračju. Najaktualnejši kamen spotike med sindikatom in vlado je v zadnjih dneh bilo vprašanje, kako bo do javna občila spremljala razpravo sindikalnega zborovanja. Ker ni prišlo do dogovora, je sindikat sporočil, da RTV ne bo akreditirana in da televizijskim novinarjem ne bodo dovolili vstopa v kongresno dvorano.

Medtem pa se položaj v raznih poljskih mestih nevarno izostrejuje. Tako v Olsztynu kot v Rzeszowu se nadaljuje stavkovno gibanje tiskarjev, ki zahtevajo od uradnega tiska, da popravi določeno poročanje iz dni, ko na Poljskem niso izšli časopisi. Takrat naj bi namreč napisali, da se delavci s silo preprečili izhajanje časopisov. V Bydgoszczu pa so iz protesta do sklepa državnega tožilstva, da arhivira preiskavo o odgovornosti policije, ki je preteklega marca med svojim nasilnim posredovanjem težje ranila tri sindikalne predstavnike, proglasili »alarmno stanje«, v vsej pokrajini tri napovedali stavke. Sindikalni protesti so zajeli tudi Poljake, ki ne živijo v domovini. Tako so posadke šestih ribiških čolnov, ki sedaj plujejo v Atlantskem oceanu, napovedale da danes opozorilno stavko. V primeru, da odgovornosti ne sprejmejo njihovih zahtev (zvišanje plače in vprašanje dopustov), bodo s stavko in zasedbo ladij nadaljevali v ponedeljek.

Tudi na kmečkem področju napovedujejo protestne manifestacije. Kmečka Solidarnost je namreč opozorila, da bo 15. septembra minilo leto dni do lanskega sporazuma za uveljavljanje samoupravljanja v kmečkih območjih. Če do takrat ne bodo uresničili vseh točk sporazuma, je pričakovati nove proteste.

Včeraj so prispeli na Poljsko tudi člani italijanske sindikalne zveze CGIL - CISL - UIL, ki jo vodi Lama, Benvenuto in Carniti. V pogovoru z novinarji so italijanski sindikalni predstavniki večeraj poudarili tesne vezi, ki povezujejo italijanski sindikalni zvez in poljski sindikat Solidarnost. Glavni sekretar UIL Benvenuto je naglasil pomen, ki ga kongres Solidarnosti ima za mednarodno sindikalno gibanje.

Carniti, Benvenuto in Lama na rimskem letališču

(Telefoto AP)

POLJSKA IŠČE HRANO V EVROPI

BRUSELJ — Poljska vlada je v začetku tedna naslovila na zahodnoevropsko deseterico neuradno prošnjo za novo, tretjo doslej, pošiljko hrane po znižanih cenah. Na sedežu evropske skupnosti poudarjajo, da gre za žito, govedino in maslo, dodajajo pa da pismo iz Varšave ne omenja nobenih številov o količinah omenjenih živil, ki jih Poljska želi kupiti po približno 15 odstotkov nižjih cenah od svetovnih.

O poljski prošnji za pomoč v hrani je Poljska do srede avgusta dosegla poljske poljedelne razpravljalni odbor stalnih predstavnikov članice EGS, ki pa se je omejila le na ugotovitev možnosti financiranja subvencij in izrednega popusta iz skupnega proračuna deseterice. Dosje se bo sredi prihodnjega tedna znašel na prvem srečanju bruseljske komisije po avgustovskem premoru in morda bodo poljsko prošnjo postavili že na dnevni red septembrskega sestanka zunanjih ministrov, ki je napovedan za 14. in 15. september.

V krogih komisije je slišati, da glede na deklarirano željo deseterice za ureditev gospodarskih težav na Poljskem ni razloga, da bi poljsko prošnjo zavrnili, kolikor imajo v kasah količine hrane, kolikor jih varšavska vlada želi kupiti. Kljub tej politični pripravljenosti pa je videti, da se nekatere članice deseterice zavezujejo za odlog odločitve o tretji tranši pošiljk hrane, dokler EGS ne odlopi zastonjskih količin hrane, ki jih je odobrila maja letos.

Po podatkih iz bruseljske komisije je Poljska do srede avgusta dobila 400.000 ton žita (od odobrenih 835.000 ton), 60.000 ton mesa (od 100.000 ton), 40.000 ton mlečnih izdelkov (od 50.000 ton) ter 50.000 sladkorja (od 100.000 ton). Do zastojev v pošiljanju hrane je po zadnjih tiškovnih predstavnikih na sedežu komisije prišlo predvsem zaradi transportnih problemov. Poleg že omenjenih količin hrane je Francija še posebej odobrila Poljski 300.000 ton žita ter različne količine mesa, sladkorja in zelenjave, in sicer po ugodnejših pogojih od ostalih članic, kajti pariska vlada je sporočila — v začetku avgusta — da bo financirala celotni nakup z dokaj ugodnim posojilom. Vrednost hrane, ki jo je v dosedanjih dveh tranšah odobrila EGS, je nekaj nad 500 milijonov dolarjev, iz skupnega proračuna deseterice pa so poravnali približno 70 milijonov dolarjev za izvozne subvencije in znižanje cene pod svetovno raven. Zvedelo se je tudi, da bo Velika Britanija, ki je julija prevzela predsedništvo v skupnem trgu, predlagala naj bi za naslednjo pošiljko hrane na Poljsko znižali po ceni, ki ga varšavska vlada mora vplačati, od 15 na 5 odstotkov vrednosti.

BOŽO MAŠANOVIC

70 tisoč delavcev FIAT
prihodnji mesec
v dopolnilni blagajni

TURIN — Turinski avtomobilski velikan Fiat bo oktobra vpisal približno 70 tisoč delavcev v dopolnilno blagajno za teden ali dva. Gre za ukrep, za katerega se je vodstvo FIAT odločilo še julija ob podpisu sporazuma s sindikalnimi organizacijami in ki je baje potreben, da bi nekoliko zavirali proizvodnjo, saj so Fiatova parkirišča prepolna neprodanih vozil.

KPI odločno obsoja
južnoafriško agresijo

RIM — Tajništvo Komunistične partije Italije je večeraj objavilo komuniké, v katerem najostreje obsoja napad južnoafriške rasistične vojske na Angolo. »Ta agresija, izjavlja tajništvo KPI, ne predstavlja samo grobe kršitve načel ustanove listine OZN, kar je hotela tudi potrditi resolucija varnostnega sveta, a so jo ZDA s svojim vetom preprečile, temveč nevarno stopnjuje napetost v tem izredno kritičnem delu sveta.«

GENOVA — Dve aretaciji in tri priprila so obracun preiskave karabinjerjev o dejavnosti genovskega vopoda rečnih brigad. Čeprav so vest vopoda šele večeraj, so karabinjerji že julija aretirali 28-letnega Vittoria Biffa in 23-letnega Paolo Nacri, katere obtožujejo pripadnosti vopoda, predlagala naj bi za naslednjo pošiljko hrane na Poljsko znižali po ceni, ki ga varšavska vlada mora vplačati, od 15 na 5 odstotkov vrednosti.

(Dopisnik Dela za Primorski dnevnik)

NAIROBI — Vse kaže, da se angolski jug spreminja v prizorišče stalne, čeprav nikoli napovedane vojne. Po zadnjih angolskih trditvah so namreč južnoafriški agresorji, nedvomno v zvezi z začetkom izrednega zasedanja generalne skupščine OZN o Namibiji, sprožili nov vdor na jug dežele.

Južnoafriško vojsko poveljstvo sicer zatrjuje, da so se njihove sile praktično že umaknile iz pokrajine Kunene, potem ko so zalele velike količine orožja in vojne opreme sovjetske izdelave, vključno s tovnjaki in tanki, hkrati pa zanika, da bi sprožilo nov vdor v pokrajino Kuando Kubango. Toda Angolci pravijo, da prodirajo južnoafriške kopenske sile v smeri mesta Mavinga, prestolnice pokrajine Kuando Kubango, kakih 300 kilometrov severno od angolsko-namibijske meje, in da se z njimi spopadajo pripadniki angolske vojske.

Vrhu tega naj bi se spopadi nadaljevali tudi pri Cahami, na glavni cesti od meje proti mestu Lubangu.

Rasistični režim v Pretoriji je svoj vojaško navzočnost na angolskem jugu očito začel izrabljati za pritisk na sedanjo mednarodno dejavnost okrog namibijskega vprašanja, zlasti se na izredno zasedanje generalne skupščine OZN o Namibiji. V tem smislu komentirajo na Črni celini tudi propagandno izredno razbodbane vesti iz Pretorije, da so južnoafriški agresorji zaleli med svojo invazijo na Južno Angolo, okraj križanja Kanganjo kalih sto kilometrov severno od namibijske meje, nekega sovjetskega podčastnika, ubili pa dva podpolkovnika in dve sovjetski ženi. Južnoafriški obrambni minister, general Magnus Mallan je rekel, da to »prika« o »sovjetski vpletenosti na strani namibijskega osvobodilnega gibanja SWAPO. Zunanji minister Pick Botha je šel večeraj, v televizijskem intervjuju, se dlje, ko je rekel, da je ZSSR pripravljala »ponovitev Afganistana« v tem delu Afrike. Sovjetski inštruktorji naj bi po njegovih besedah »pripravljali nekaj velikega in resnega«.

Ta rasistična propaganda je sicer naletela na naklonjen sprejem v Beli hiši, ni pa imela zaželenega učinka na Črni celini. Tukaj opozarjajo, da je Pretorija poskrbela za to »darilo« samo dan po tistem, ko je Reaganova administracija, v brk splošnem razpoloženju mednarodne javnosti, postavila veto na resolucijo nevršenčnih držav, ki je obsodila južnoafriško agresijo, češ da je »preveč enostranska« in ne upošteva sovjetske in kubanske navzočnosti v Angoli. Obžalovanja vredno je, menijo tukaj, da je Washington potreboval opravilico za svoj veto od rasističnega režima, ki se mu je mudilo dokazovati, da prava nevarnost na jugu Črne celine ne prihaja od njegove politike apartheida, temveč »s strani komunistov«.

Toda vsa evforija, ki jo so jo v Washingtonu zagnali okrog vesti o zajetih in ubitih sovjetskih vojaških inštruktorjih, pise med drugim knjižnica »Daily Nation«, zatemnjuje nekaj temeljnih resnic. Prvič, da Angolci niso nikoli zanikali tega, da imajo v deželi sovjetske, kubanske in vzhodnonemške inštruktorje. Drugič, da ne potrebujejo dovoljenja predsednika Reagana, da bi jih imeli. Tretjič, da tudi dejstvo, da so južnoafričani ubili in zaleteli sovjetske inštruktorje, praktično ne dokazuje ničesar: ko bi v katerikoli drugi afriški državi kroglo letelo tako izdano kot v Angoli, bi bilo gotovo ubitih tudi nekaj Angolcev, Američanov, Francozov ali zahodnih Nemcev, piše knjižni list.

Potemtakem je imela vsa ta južnoafriška propaganda na Črni celini, tudi v deželah, ki so sicer naklonjene Američanom, ravno nasproten učinek, to je — zbudila je še odločnejši odpor proti poskusom Reaganove administracije, da bi vprašanje afriškega juga, vključno z namibijskim, postavili v okvir blokovskega rivalstva za interese območja. Če si neka država, piše »Daily Nation«, hoče zagotoviti varnost v Beli hiši, potem ji ni treba storiti drugega, kot da izstrela kroglo tam, kjer bi bili lahko ubiti sovjetski inštruktorji, tri čemer pa, kot v primeru Angole, številu ubitih domaćinov, soloh ni pomembno. V Angoli je bil mrtvih kakih 500 civilistov, vojakov in borcev SWAPO.

TIT DOBERSEK

MILAN — Ni prvič, ko rimskemu pravnistvu, ki je najbolj izpostavljen pogovornemu političnem območju, doleteli preiskave, ki neposredno zadevajo moze iste politične oblasti, z rezultati, ki jih lahko vsakdo vidi, zlasti kar zadeva naglost in učinkovitost kazenskega postopka. Tako je večeraj, v uradni noti, milanski odsek »magistrature democratice« ocenil sklep kasalskega sodišča, da združuje vse preiskave o nega pravičnosti.

Ministrski svet
obravnaval zvišanje cen

RIM — Seja ministrskega sveta je bila večeraj izredno zgostena in plodna. Predsednik vlade Spadolini je poročal o stikih in srečanjih za rešitev gospodarskih vprašanj. Glede tarif Enel, cen zdravil, petrolejskih proizvodov, letalskih voznic in drugih javnih tarif je predvideno postopno zvišanje, ki pa ne sme presegati 16-odstotno inflacijsko mero. Minister za industrijo Marcora je poglobil vprašanje cen, medtem ko je zunanji minister Colombo poročal o mednarodnih problemih, še posebno v zvezi z nedavnimi Gledaljevimi grožnjami. Ministrski svet je tudi sprejel več zakonskih osnutkov, večjo varnost v zaporih in za bolj tekoče izplačevanje pokojnin. Lož P2 pod okrilje rimskega državnega

IZ RAZPRAVE NA POSVETU CGIL O SLOVENCIH NA DELOVNEM MESTU IN V DRUŽBI

UVELJAVITEV PRAVIC SLOVENSKE NARODNOSTNE SKUPNOSTI NAJ SE ZAČNE ZNOTRAJ SINDIKATA

Uvedba dvojezičnih izkaznic za vse člane neglede na narodnost bi ne bila zgolj birokratska koncesija, temveč bi pomenila odraz volje po stvarnem reševanju slovenske problematike. Predlog o ustanovitvi posebnega urada pri CGIL, ki bi skrbel le za probleme Slovencev

Včeraj smo pričeli vsebinsko poročila, ki ga je podal član pokrajinskega vodstva CGIL Roberto Treu na četrtkovnem posvetu o «enotnosti in negotovih vseh delavcev v CGIL za uveljavitev pravic Slovencev na delovnem mestu in v družbi». Danes objavljamo povzetke iz nekaterih posegov na kritično pogledno in tvorno razpravo. Pojdimo po vrstnem redu.

SAMO PAHOR (Sindikatski slovenski šole) je obžaloval, da je doslej v enotni sindikatski zvezi edino CGIL pokazala tolikšno občutljivost za probleme Slovencev in vztrajal pri predlogu o sklenitvi zvezne pogodbe med SSŠ in CGIL. CISL - UIL po vzoru tiste iz 1. 1972 v dolni Aosta; pogodba naj velja do razpusta SSŠ, oz. dokler večina enotnega slovskega sindikata ne pokaže zadostne občutljivosti za vprašanja slovenskega šolstva.

PATRIZIO KOŠUTA (tovarna VM): Zamuda v pristopu k vprašanju pravic Slovencev je napačna vodo na mlin reakcij, ki skuša Slovence izolirati, na drugi strani pa razcepi delavsko gibanje. Obravnavo problema globalne zaščite je treba raztegniti med vse delavstvo in še na CISL in UIL. V tem smislu se morajo krepko angažirati zlasti Slovenci, ki so doslej vse preveč samo tožili in ostajali ob robu dogajanja; temeljito se morajo angažirati tudi v sindikalnem delovanju in sodelovanju s CGIL v obrambo lastnih narodnostnih pravic. Prispevati morajo, skratka, in to skupaj z italijanskimi tovariši, k novemu kulturnemu in političnemu razvoju.

ANGELO SEDMAK (upokojenec iz Kriza): Je izrekel priznanje CGIL za pobudo, izrazil nujno po čimprejšanji popolni enakopravnosti med državljani obeh narodnosti in podal preizkusne stvarnosti.

CELESTINO CANZIANI (Grandi Motori): Slovenci delavci v tovarni so sestavili delovno skupino, ki ima nalogo seznaniti italijanske tovarne s slovensko problematiko, ki pa bo tudi predložila tovarniškemu svetu listino s petimi zahtevami – plakati in listine v CGIL naj bodo dvojezični, tovarniški ravnanstveno naj pozornost sledi temu problemu, vsi delavci morajo imeti dvojezično sindikalno izkaznico, na spomeniku padlim delavcem pred bivšo tovarno stroje pri Sv. Andreju je treba obnoviti dvojezično ploščo in slednji je potrebno vzdrževati črtno stike s slovenskimi organizacijami in dolinsko občino.

FILIP FISCHER (Založništvo tržaškega tiska): Slovenska problematika ne sme obiti na Tržaškem sindikatu jo mora raztegniti na gošiško in vidno pokrajino. Narodnostni problem ne zadeva le slo-

venskih, temveč vse delovne ljudi, to je problem demokracije, omike, ustave in mirnega sožitja, torej tudi problem sindikata. V sindikatu morata biti v rabi oba jezika. V izvršnem odboru CGIL naj bo odgovorni za slovenska vprašanja, ki bi po potrebi sklical posvetovalno komisijo sestavljeno iz slovenskih kadrov v sindikatu in vzdrževal stike s slovenskimi organizacijami, tako da bi CGIL res lahko dinamično delovala za uresničitev globalne zaščite. Fischer je tudi izrazil nujno po dvojezični sindikalni izkaznici za vse brez razlike.

MARIO URŠIČ (Slovensko stalno gledališče): Ena glavnih političnih iger na naši zemlji je igra na področju sožitja med Italijani in Slovenci. Določa naj se s skupnim demokratičnim odgovorom, ki je lahko npr. v dvojezični sindikalni izkaznici ne glede na narodnost po sameznika. Cemu se danes še delijo italijanske na eni in dvojezične izkaznice na drugi? Le tretjina Slovencev v CGIL ima dvojezično izkaznico, a Slovencev je v CGIL skupno za tretjino vseh vpisanih. Vzrok za takšen odnos italijanskih tovarišev do slovenskih je deloma tudi v zgodovini iz 1. 1948, zaradi katereh delovni ljudi ni bilo večje števila slovenskih aktivistov v sindikatu. SSG je most med dvema kulturama, vendar je težko biti most, če z druge strani sploh ni odziva: «V tridesetih letih še nismo pokazali svojega dela v širši italijanski kulturni javnosti». Gledališče ni le za elito, ampak za vse, tudi za delavce.

GIUDITA DONINI (solnica): Je predlagala, naj bi na vseh italijanskih šolah priheli temeljito seznaniti mladino z zgodovino teh krajev, torej tudi s stvarno problematiko slovenskega in slovenskega kulture. Ocenila je, da biva na Tržaškem vsaj 100.000 narodnostno mešanih oseb in po njeni sodbi bi bilo treba izpeljati nadrobno analizo krajevne etnične sestave. Donini je, ki je mešanega rodu, je prišla: «Spravljamo me, kaj sem. Italijanka ali Slovenka? Odravam jini, da se med Italijani počutim Slovenka in med Slovenci Italijanka».

MARIA TERESA MECCHIA (odgovorna za šolstvo pri CGIL): Je kritizirala zahtevo po slovenskem sklopu okraj, ki naj bi Slovence posilnil v geto. Slovenski šolniki naj se vključijo v CGIL (od skupnega števila 700 vpisanih šolnikov je le 14 slovenskih, od tega 6 učnih in 8 neučnih) in s tem prispevajo k učinkovitejšemu in za slovensko narodnostno skupnost povoljšnejmu načrtovanju šolske politike. Kako naj vemo za vaše želje in potrebe,

je pristavila, če pa vas ni med nami? Nakazala je nujno, da li se italijanski otroci učili slovensčine, ker bi tako lahko odpravili dvojne gete v šolskih poslopih s slovensko sekcijo na eni in italijansko sekcijo na drugi strani brez vsakega vzajemnega stika.

ZARKO ŽIVIC (Cartotecnica Sadoch): Znotraj CGIL je treba vplejati dvojezičnost (ne le kot rabo materinščine, ampak kot drugačno gledanje na slovensko stvarnost), ustanoviti urad za proučevanje slovenske problematike (pretresal bi nerešena manjšinska vprašanja, izdal neodvisen slovenski mesečnik in dalj potuje za študijske zbornice o problemih Slovencev), a pri postavljanju in reševanju načelnih izhodiščnih vprašanj mora biti obvezna prisotnost slovenskih delavcev ne glede na strokovno pripadnost. Poleg tega mora biti izdajanje

dvojezičnih izkaznic avtomatično. O slovenski problematiki bi sicer morali razpravljati na ravni enotne sindikalne zveze.

RICCARDO DEVESCOVI (član vodstva CGIL): Skrb za Slovence je preizkusni kamen za ves sindikat in pomeni začetni važni kulturno - politični boj za družbeni napredek. V njem morajo zavzeti sodelovati tudi slovenski delavci z jasnim predlogi in tvornimi pobudami. Tu tudi ne gre le za doseg globalnega zaščitnega zakona, ampak zlasti za to, da bo sindikat moral nadzirati izvajanje zakona, pa se prispevati k njegovemu izpolnjevanju. Devescovi je izrecno zahteval tezo o zavestnosti med italijanskim in slovenskim delavstvom: zavestnosti ni dovolj, nujna je popolna enotnost.

K nadaljnjim posegom se še povrnemo. (dg)

Z VČERAJSNJE RAZPRAVE NA MEDNARODNEM TEČAJU O PREVOZIH

Vstop Grčije v EGS odpira večje možnosti za razvoj tržaške luke

Srečanje komisarja za promet pri EGS in grškega ministra za prevoze s tržaškimi gospodarstveniki ter predstavniki dežele

V okviru mednarodnega tečaja o prevozi, ki poteka te dni na tržaški univerzi pod pokroviteljstvom Inštituta za proučevanje prevozov in ekonomskih izmenjav v EGS, je bil včeraj na vrsti niz predavanj in razprav, posvečen prometnim povezavam med Grčijo in ostalimi članicami EGS. Kot je v uvodnem govoru poudaril rektor tržaškega vseučilišča Giampaolo De Ferra, po meniju vstop Grčije v Evropsko gospodarsko skupnost odpre novih možnosti za prometne izmenjave med severozahodno Evropo ter državami Južne Evrope in Grčijo. V to nastajajočo prometno mrežo pa naj bi se aktivno vključila tudi dežela Furlanija - Julijska krajina s tržaškimi pristaniščem na delu.

Srečanja se je med drugim udeležil tudi grški veleposlanik v Rimu Joannis Pemsanoglou, ki je izrazil zanimanje za pomembno razpravo o novi vlogi Grčije v okviru evropskih ekonomskih izmenjav. Prisotne sta med drugim predstavniki predsednik Inštituta za prevoze v EGS prof. Materni ter predsednik grške skupnosti v Trstu Giorgio Constantinides.

Slednji je v okviru krajskega poročila podal zgodovino grške skupnosti v našem mestu od naselitve prvih trgovskih družin, do vključitve letih v razne trgovske družbe ter v celotno življenje mesta.

Uvodnim predgovorom so se držala povedana poročila, med katerimi naj zabeležimo referat predsednika tržaške Avtonomne pristaniške ustanove dr. Micheleja Zanettija, ki je poudaril, da se tržaški luki odpirajo široke možnosti delovanja v okviru mednarodnega trgovskega in potniškega prometa. Za uresničitev teh možnosti pa je treba predvsem ojačati infrastrukturo tržaškega pristanišča, okrepiti sodelovanje z ostalimi območnimi deželami, predvsem z Grčijo in utrditi vezi s celotnim Sredozemjem. Dr. Zanetti je v tem okviru poudaril pomen nekaterih mednarodnih pogodb, predvsem o samskega sporazuma, med drugim pa je opozoril na potrebo po okrepitvi povezav med tržaškimi pristaniščem in zaledjem, ter med mestom in mejnimi prehodi. Okrepitve je potrebna tudi v cestnem in železniškem omrežju vse dežele. Dr. Zanetti je med drugim opozoril tudi na možnosti razvoja kontejnerskega prometa, predvsem novjših prevoznih sistemov, med drugim pa je s pomočjo konkretnih podatkov dokazal, da je trgovski in potniški pot iz Grčije v Srednjo Evropo mimo tržaške luke ena izmed najkrajših in najcenejših.

O ekonomskih novostih, ki jih prinaša pristop Grčije v EGS sta spregovorila tudi člana državne tehnične univerze v Atenah, dr. Antony Stathopoulos ter prof. Constantine Abacumkin. Predavanjem sta med drugim prisostvovala tudi predsednik deželne sveta Coll in poslanika Gruber Bencova. V okviru obiska grških gostov sta se srečanja udeležila tudi grški minister za prevoze Panagiotopoulos ter komisar za prevoze pri EGS Georgios Kontogeorgis. Skupno z ostalimi članicami predstavništva, sta se že včeraj srečala z nekaterimi pomembnejšimi osebnostmi iz tržaškega gospodarskega življenja, danes bosta gosta deželne vlade.

Nadaljuje se spor o distribuciji časopisov

Deželno tajništvo avtonomnega sindikata prodajalcev časopisov se je predvčerajšnjim sestalo in preu-

Tržačanka izgubila življenje v prometni nesreči pri Sečovljah

Anna Buzzai - Peruzzo

V četrtek zjutraj se je v bližini sečovskega letališča pripetila prometna nesreča, v kateri je izgubila življenje 38-letna Anna Buzzai por. Peruzzo, ki je stanovala v Trstu, Ul. Orsera 1. Do nesreče

Zbogom, poletje!

Kot kaže je torej poletje že mimo. Močna burja in deževno vreme sta včeraj ustvarila v mestu in okolici pravo jesensko vzdušje. Temperatura je močno padla in nič ne kaže, da se bomo letos lahko še kopali. Tudi vremenslovci, ki so sicer pred dnevi napovedovali lep september, niso sedaj več tako optimisti.

Prva burja je prinesla Tržačanom že prve neugodnosti. Na Foro Ulpiano je tako močan sunek dobesedno dvignil prometni znak, ki je nato poškodoval parkirani avtomobil. Močan veter je predvsem s seboj odnesel večerjajočo prejo, ki so jo odstranjevalci v nekaj urah popravili. Slabo vreme močno zaskrbljuje naše kmete, predvsem vinogradnike, ki se bojijo, da bo burja oskodovala zoreče grozdje in to prav pred trgatvijo. Upati je torej v izboljšanje vremena, v nasprotnem primeru pa bomo morali iz omara prezgodaj potegniti plašče.

Openski tramvaj bo v ponedeljek počival

Vodstvo ACT sporoča, da zaradi obvezne kontrole vlečnih naprav, openski tramvaj v ponedeljek zjutraj, 7. septembra, ne bo vozil. V tem času bodo na progi vozili na domestni avtobusi, nato pa bo tramvaj začel voziti spet redno od 13.28 dalje z Opčin in od 14. ure dalje z Oberdankovega trga.

SINOČI V OPENSKEM PROSVETNEM DOMU

Vsestransko zanimivo srečanje o razvoju kraškega obrtništva

Na pobudo Deželne ustanove za razvoj obrtništva (ESA) je bilo sinoči v prosvetnem domu na Opčinah vsestransko zanimivo srečanje s krajevnimi obrtniki. Osrednji namen srečanja je bila predstavitev dolgoročne akcije ESA v korist razvoja kraškega obrtništva, za katero se kot znano že dolgo let poteguje Slovensko deželno gospodarsko združenje. Omenjeno akcijo pa neposredno podpira Kraška gorska skupnost, saj bo poseg te deželne ustanove posebno osredotočen v 11 občin kraške in gorške pokrajine, ki spadajo pod našo gorsko skupnost. Poleg številnih obrtnikov od Devina do Doline so se včerajšnje srečanja na Opčinah udeležili še predsednik Kraške gorske skupnosti Budin, deželni voditelj ESA, ravnatelj SDG Kocjančič z načelnikom tržaške in gorške obrtniške sekcije pri tej organizaciji, predstavniki državne zveze obrtnikov in krajevnih uprav ter zastopniki bančnih zavodov.

Po uvodnih pozdravnih besedah predsednika KGS Milosa Budina je spregovoril predsednik ESA D. Nale, ki je najprej orisal delovanje in smotre te ustanove, nato pa se zaustavil pri vprašanju razvoja obrtništva na Krasu. To je namreč, dr. Nale, ki so ga pristojni organi doslej preveč zanemarjali in posvečali premalo pažnje njegovemu razvoju. Gospodarski panogi, kot sta na primer mizarstvo ali kamnarstvo, sta imeli v preteklosti (in jih imata delno še danes) perspektivne možnosti razvoja, ki pa ne morejo vsakega priti do izraza brez učinkovitih posegov s strani javnih ustanov. Akcija ESA za uresnitve posegov v korist kraškega obrtništva je zato toliko bolj koristna in dobrodošla, saj v trenutku hude ekonomske krize odpira konkretne možnosti nadaljnega razmaha panoge, s katero se ukvarja veliko število naših ljudi.

V ta namen bo ESA tudi organizacijsko razpredla svojo dejavnost na vsem območju Kraške gorske skupnosti in kar zadeva tržaški Kras bo v kratkem odprla novo sejo v Nabrežini in na Opčinah. Na sinočnem srečanju so v tem okviru predstavili krajevnim obrtnikom vse sodelavce ESA, Slovenca Valterja Mokrja in Marka Klanjščka, ki bosta direktno na razpolago za vsa pojasnila in informacije o poteku akcije. Prvi bo deloval na območju tržaškega Krasa, drugi pa na območju gorjskega. Do odprtja seje na Opčinah in v Nabrežini, ki bi moralo priti prvi dne oktobra, pa se za to akcijo obrtniki lahko neposredno obrnejo na urade ESA, ki ima v Trstu svoj sedež na trgovski zbornici. Funkcionarji ustanove so za vsa pojasnila na razpolago vsak teden v jutranjih urah.

Po mnenju voditeljev ESA bi moral akcija na Krasu trajati približno štiri leta, možno pa je nadaljeval podaljšanje tega roka. Posegi v korist razvoja kraškega obrtništva pa vsebujejo številne in zanimive fi-

nančne olajšave pri raznovrstnih bančnih poslojih, pri nakupu novih strojev in orodja ter pri splošni valorizaciji izdelkov kot tudi pri prodaji letih. Omenjeno akcijo ESA bomo podrobneje orisali v eni naših prihodnjih števil.

Posegom funkcionarjev ESA je sledila zelo živahna razprava, v kateri so prisotni obrtniki zelo natančno prikazali specifične probleme sektorja, kateremu pristojne javne oblasti posvečajo še vedno premalo pozornosti.

Obrtniki in drugi gostje med včerajšnjim srečanjem

Pisma uredništvu

OB STOLETNICI AVUGUSTINA ZLOBCA

Ker je bila stoletnica rojstva Avugustina Zlobca zaradi posebnih okoliščin naše narodne usode zabeležena s poudarkom, z javno komemoracijo in zapisom v Primorskem dnevniku, čutimo številni pokojnikovi sorodniki dolžnost, da se javno zahvalimo vsem, ki so kakorkoli pri tem sodelovali, še posebej vaščanom Mačkoli, tamkajšnjemu župniku Francu Vancini, Prosvetnemu društvu in profesorju Alojzu Tulu.

Ko so znani neznanci pred letom dni oskrbniki njegov nagrobnik, so se pravzaprav spopadli z isom zgodovinskim spominom, ki je zdaj na vidnih in osmislih plemenito dejanje vaščanov Mačkoli; zaradi posebnosti pokojnikove življenjske poti njegov nagrobnik samo plemenito zabeležena ena izmed mnogih smrti, temveč tudi priča na čas, ko so se narod in številni njegovi predstavniki, oropani svobode, vztrajno bojevali zanj, večkrat in dolgo celo brez pravega upanja, pa vendar zmerom prepričani, da je ta boj njihova najvišja človeška, narodna in etična dolžnost, nepremoljiva zvestoba času in življenju. In ker je bil tudi Avugustin Zlobec v okviru možnosti svojega duhovniškega poklica, ki so bile včasih velike, včasih do obupa utesjene, eden takšnih bojevalnikov, so mu naši neznani zlikovci, nasprotniki pravičnejših, iz svobode rastočih človeških in mednarodnih odnosov, razbili nagrobnik – zaradi iste etične in narodne drže pa so mu zdaj Mačkoli, ob stoletnici rojstva, izkazali čast, ko so manifestativno novič izpričali,

zvestobo njegovemu spominu, ki je, kot je bil skupen naš nacionalni spomin, tudi naš skupen, zgodovinski spomin. Ciril Zlobec in sorodstvo Ponikve na Krasu, 1. sep. 1981.

Predvolilno vzdušje v taboru LpT

Po Cecovinju, ki je predsedničinj nekoliko odprl praznik Liste za Trst na razstavišču pri Montebellu, je včeraj v odsotnosti predsednika pokrajine Carla Venture, govoril deželni svetovalec Gianni Giuricin. Tudi svetovalec odgovori na vprašanja sinoči sicer maloštevilnega občinstva so imeli izrazito predvolilno ton, toda z razliko od Cecovinje je Giuricin ni tako silovito zaganjal proti drugim strankam, zato pa si je toliko bolj privoščil osmisli spoznanje in njegov gospodarski del. Pri tem je ponovil tolikrat izrečeno stališče, da se mora o lokalni industrijske cone (ki mora biti po mnenju LpT vsakega izven tržaške pokrajine) izreči prebivalstvo z referendumom. Glede pravno političnega življenja v tržaški občini in na pokrajini pa je Giuricin dejal, da je LpT pripravljena sklicati izvoljenjske skupščine. Na vprašanje, kako se bo lista ravnila v primeru, da bi na predhodnih volitvah ne dosegla absolutne večine (kar je sicer za Giuricina nemogoče), je govoril dejal, da se bo pač ravnila upoštevajoč trenutne okoliščine, da pa a priori ne odklanja sodelovanja v prihodnjim strankam. Je beseda o prazniku. Vse je prežirano v funkciji novih volitev. Temu primeren je tudi kulturni program. Naj navedemo le primer: včeraj so obiskovalcem predvajali dokumentarni film, ki prikazuje (seveda z ustreznim komentarjem) beg ljudi iz Pulje leta 1947. «Kjer je videl tiste dramatične scene, ne bo imel dvomov pri volitvah», je dejal sam Giuricin med sinočnim shodom.

Festival tiska KPI na Pončani

V parku pri Pončani se danes nadaljuje festival komunističnih glasil Dela in L'Unita. Današnji del festivala predvideva ob 19 uri nastop rimenjske godbe na pihala, nato pa mešanega pevskega zbora Italijanske skupnosti iz Umaga. Sodelovanje tržaških komunistov v Zvezo komunistov iz Bučine. O pomenu sodelovanja pa bosta ob 20 uri govorila član tržaškega tajništva KPI Polli in tajnik ZK iz Buji Kraljevič.

● V palači Costanzi, kjer te dni razstavlja Giuseppe Barison, bo danes voden ogled razstave. Obiskovalcem bo med 17.30 in 19.30 na razpolago prof. Firmiani.

Spor bližnjih «glasbenih srečanj»

V ponedeljek, 7. septembra, bo v katedrali sv. Justa nastop českoslovaški organist Ferdinand Klinda. Predstava, ki se začne ob 20.30, prireja tržaška turistična in letovišarska ustanova s sodelovanjem organizacije «Appuntamenti musicali». Na programu so skladbe Valerija, Bacha, Francka, Messiana ter Liszta.

V torek, 8. septembra, bo vedno v katedrali sv. Justa nastop argentinskega ženskega pevskega zbora S. Justo, ki ga vodi Roberto Saccente.

Na programu so skladbe Lottija, Victorija, Palestrine, Wilhejma, Brahmsa ter Kodalya. Tudi ta predstava se bo pričela ob 20.30.

Sunek burje zakrivil padec mopedista

Na nevrokirurškem oddelku glavne bolnice se bo moral zdraviti 74-letni Vitale Pecchiari iz Mačkoli zaradi verjetnega zloma rame in reber, pretresa možganov in krvavitve iz desnega ušesa. Pecchiari, ki bo odzdravljen v dveh mesecih, je včeraj zjutraj verjetno zaradi sunka burje padel s svojim mopedom v Ulici Flavija pri Stranarju.

Skupen praznik organizacij s Proseka in Kontovela

Po dolgih letih se je na Proseku in Kontovelu spet porodila zamisel, da bi vse vaške organizacije priredile skupen praznik. Ob tej priložnosti so očistili in pripravili prostor za prosekskim Kulturnim domom, kjer so se prejšnja leta posamezne organizacije prirejele šare. Postal je to nove kioske, pokrili oder ter pokosili travo.

Poleg zabave bo praznik obsegal tudi kulturni spored. Jutri bo ob 17.30 nastop moškega pevskega zbora Vasilij Mirk, sledil bo nastop domače godbe na pihala. Čeprav ne bodo nastopile tudi druge vaške organizacije, bodo njihovi člani pomagali pri peki in prodaji, kakor so že pomagali pri pripravi prostora. Oba večera bo poskrbel za dobro počutje in ples ansambl Lovžeta Furlana. Namen praznika je, da bi zbrali čimveč denarja za zadrugo Kulturni dom s Proseka - Kontovela kar je nedvomno hvaljevredna zadeva.

KOPICA PROBLEM OV OSTAJA NEREŠENIH, KRIZA PA SE ŠE ZAOSTRUJE

Svetovalska skupina KPI ostro obsodila finančno politiko deželnih upraviteljev

Te dni se je sestala deželna svetovalska skupina KPI, da bi proučila zdajšnje krizne družbeno-politične razmere in začrtala smerice nadaljnjega delovanja partije za preobretitev težav in demokratizacijo upravnopolitičnega ukrepanja v Furlaniji - Julijski krajini.

Komunistični svetovalci so sklenili sprožiti vrsto javnih pobud (pogled seveda omni v deželnem svetu), ki naj bi prispevale, da se enkrat za vselej prične reševati vsaj najbolj zgočena vprašanja. Mednje sodijo stanovanjska kriza, nesmotna politika za varstvo okolja in razumno izražbo teritorija, socioekonomsko in hidrogeološko propadanje hribovitih in goratih območij (problem je povezan s spremembo zakona o gorskih skupnostih), dalje vprašanje velikih prometnih zvez, načrt o razvoju

deželnega pristaniškega sistema. Li je pretežno vezan na usodo tržaške luke in ne nazadnje na vlogo Furlanije - Julijske krajine v mednarodnem merilu, potem še hudo koledja v problem reforme zdravstvenega in zdravniško-osebniškega aparata (tudi v luči dejstva, da je deželna uprava odgodila izvajanje reforme do 31. decembra) in tako naprej.

Za razrešitev gornjih problemov so po mnenju svetovalske skupine KPI potrebne povsem drugačne politične in zakonodajne smerice, ki morajo zaobiti celovito deželno stvarnost. To se pravi poleg omejitve še druga kriza, ki je za vsak do, denimo, brezposelnost, težave v malo in srednjeindustrijskih obratih, pešanje kmetijstva, problem izseljstva, neugoden razvoj turizma.

njuja po pospeševanju zadružništva, pa se razmah kulturnih dejavnosti. Poleg še o drugih vprašanjih je svetovalska skupina KPI razpravljala tudi o problemu manjšinskih narodnostnih, oziroma jezikovnih skupnosti, ki ga je pravi tako nujno treba začeti reševati.

Komunisti so nadalje ostro kritizirali finančno politiko deželne uprave in seveda tudi politične sile, ki deželno upravo vodijo. V deželni blaginji je veliko neizkoriščenih sredstev, postopek za obnovo potresnih območij pa je običaj na slepem tiru, kot bi denarja ne bilo. KPI zahteva ponovno financiranje zakona 546, kar bi poleg potresnim predelom vilo vsakega kisla dežela Furlaniji - Julijski krajini kot takl. Zato tudi zahteva od deželne odbora, da o tem problemu razpravlja še pred začetkom delovanja skupščine, to je pred 16. septembrom.

Z mopedom podrl mlado Jugoslovanko

Včeraj zvečer so na ortopedskem oddelku glavne bolnice sprejeli 17-letno Jugoslovanko Nives Krsanek iz Lovrana, ki jo je na Nabrežju III. novembra podrl moped, ki ga je upravljal 35-letni Danilo Gerbec. Dekle, ki si je verjetno zlomila no go, se bo morala zdraviti mesec dni.

Arbitrar zaradi goljufije v čeki

Agenti letedekega oddelka kvesture so aretirali in prijavili sodnim oblastem 31-letnega Bruna Degressija iz Lovrana, ki jo je na Nabrežju zaradi goljufije v obremenjenih količinah, ponoverbe čekov in prikrižanja ukradenega blaga. Pred nekaj dnevi je lastnik gostilne v

OBRAČUN PETLETNEGA DELA

Koristno delo, analize in napotki konzorcija za 4. prometno območje

V obširni publikaciji prikazano dosedanje delo ter opisani načrti za bodoče delovanje raznih vrst prometa

«Pet let izkušenj» je naslov publikacije, ki jo je izdal odbor konzorcija za prometno območje za gorško in tržaško pokrajino. V tej publikaciji so zaobjele dosedanje izkušnje, rezultati dela in predlogi za prihodnost. To je šesti zvezek, ki ga je doslej izdal zgoraj omenjeni konzorcij. V prejšnjih zvezkih so bila poročila in podatki o povezavi med različnimi prometnimi ustanovami, o železniškem prometu, o letalskem prometu, o vsedravnih konferencah za prevoze, o območnem načrtu za ureditev vseh javnih prevozov. Doslej so ti bogato dokumentirani zvezki bili precej tople sprejeti pri vseh, ki se ukvarjajo s to tematiko.

V sedanjem zvezku so omenjeni nekateri deželni zakoni in predpisi, smotri in nameni konzorcija. Poseben poudarek je dan dosedanjemu delu za prenosno avtobusni promet na območju gorške in tržaške pokrajine. Vazno je omeniti območni načrt za ureditev prevozov, ki so ga sprejeli na skupščini konzorcija 14. novembra 1979 in ki ga je delni odbor osvojil 15. oktobra 1980. Do izdelave tega načrta so prišli postopoma, sedaj imajo zelo jasno izdelan načrt. To tudi zahvaljujoč se dejstvu, da so prišla v okvir javnih avtobusnih podjetij številna zasebna podjetja in da je ta proces sedaj v končni fazi izvedbe.

V teh letih so na Goriškem prišla v sklop pokrajinskega avtobusnega podjetja dolje zasebna podjetja Bruno Stabile, Eredi Petruz in Isonzo, sedaj je v podobni fazi podjetje La Gradese. Na Tržaškem so prišla v sklop ACT podjetja SAP in La Stradale.

V drugi fazi, tako je rečeno v tem zvezku, pa naj bi prišlo do združitve raznih javnih avtobusnih podjetij. Eno samo naj bi delovalo na Goriškem, kjer so sedaj tri takšna podjetja, eno pa na Tržaškem.

V publikaciji so tudi omenjeni stanki, ki so jih predsednik Ferrari in člani upravnega odbora konzorcija imeli z deželimi in krajevnimi upravitelji, sindikati. Velja tu omeniti, da je zelo veliko avtobusnih prog, ki služijo izredno prevozu delavcev iz raznih krajev do tovarn.

Kar se tiče perspektiv za bodoče delo smo že omenili potrebo po združitvi sedanjih različnih javnih avtobusnih podjetij. Omenjeni konzorcij se je skupno z drugimi v deželi in avtobusnimi podjetji potegovali tudi, da bi dežela prispevala za nakup novih avtobusov. Do tega je prišlo in v nekaj tednih času naj bi prišlo do sklope polne obnove parka. Več sodelovanja je deželo in tuči z osrednjo vlado si želijo v vodstvu konzorcija. Dali so tudi predloge za spremembo nekaterih zakonov s tega področja.

Prav tako si prizadevajo da bi prišlo do večje koordinacije med delovanjem cestnega in železniškega prometa, lukami in letališči. Za vse to pa mora biti izdelan podrobni razvojni načrt s strani deželne uprave.

Obširne razprave na sinočnji seji ni bilo. Po kratkem uvodu podpredsednika pokrajine, dr. Tomata, ki je opozoril na nekaj dopolnil, ki so bila vnesena v izvirni osnutek, je najprej spregovoril konzorcij. Po letu izrazil obžalovanje, da od bor sploh ni upošteval predlogov in smernic, ki so zajeti v osnutku obsežnega dnevnega reda, čeprav bi morali tako pomembnem dokumentu oblikovati s prispevkom vseh političnih sil. Mislovec Cosma je dokument ocenil deloma pozitivno, medtem ko je socialisti Cej opozorili, da načrtovanje ni statičen proces, ampak stalno spreminjajoč se pojav. Razpravo je zaključil krajski demokrat Longo, ki je zmoval poudariti še večkrat izrečeno misel, da se bo treba naučiti, z ozirom na omejeno razpoložljivost finančnih sredstev, odločiti, kateri posegi imajo pri reševanju prednost.

V pokrajinskem svetu izglasovali dokument o gospodarskem razvoju

Goriški pokrajinski svet je na sinočnji seji z večino glasov odobril osnutek dokumenta o gospodarskem in družbenem razvoju v prihodnjem srednjeročnem obdobju. Za dokument so glasovali svetovlaci večine, komunisti so bili proti, medtem ko se je predstavnik mislovec vzdrl. V pokrajinskem svetu so zatem glasovali tudi o osnutku dnevnega reda, ki so ga na zadnji seji predložili komunisti, glede dokumenta o gospodarskem in družbenem razvoju. Dnevni red

VČERAJ POPOLDNE PO SPREHODU

PROTEST V GORIŠKEM ZAPORU: TELEVIZIJA DO POLNOČI

Kaznjenci so od ravnatelja dosegli, da lahko gledajo televizijo do zaključka programov

V Ulici Barzellini ter v sosednjih ulicah Sauru ter Cappuccini se je včeraj malo pred 17. uro zbralo zelo veliko policistov in karabinjerjev. Zastržili so Goriški zapori, okrog policistov se je seveda zbrala množica radovednežev.

Kaj se je pripetilo v tem mirnem Goriškem okolju? Približno 40 govoril gorškega zapora (toliko je ljudi v zapirih v Ulici Barzellini) se ni hotelo po takozvani uri prostega časa na dvorišču zapora vrniti v celice. Ravnatelj je seveda takoj alarmiral paznike in policijo. Bati se je bilo treba dejstva, da pride tudi v Goričici do upora kaznjencev, kar je v drugih krajih Italije v deželi in avtobusnimi podjetji potegovali tudi, da bi dežela prispevala za nakup novih avtobusov. Do tega je prišlo in v nekaj tednih času naj bi prišlo do sklope polne obnove parka. Več sodelovanja je deželo in tuči z osrednjo vlado si želijo v vodstvu konzorcija. Dali so tudi predloge za spremembo nekaterih zakonov s tega področja.

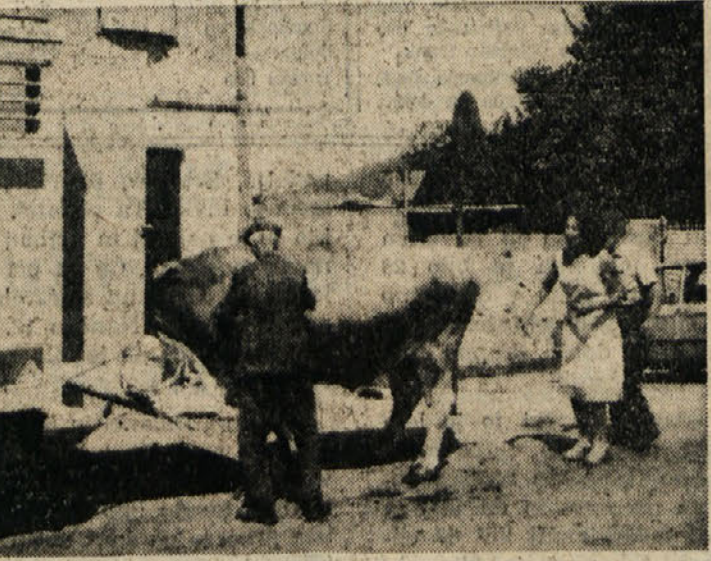
Nič takega. Kaznjenci so zahtevali od ravnatelja le to, da jim dovoli gledati televizijo v skupni sobi do konca oddaj. Dosegli so, da jim morali precej časa prejeti v celice.

Maj kot 2 uri je trajal protest 40 ljudi v zaporu. Ravnatelj je zahteval njihove delegacije ustregel, ljudje so se vrnili v celice na večerjo potem pa so na brž kar trumoma šli v sobo, kjer imajo TV sprejemnik in sledili oddajam najbrž do zadnjega TV horoskopa. Ni znano, ali jim je ravnatelj dovolil gledati le italijansko državno televizijo, ki se zaključuje neke okrog polnoči ali pa zasebne televizije, ki končajo svoje programe okrog dveh ponoči.

V Pordenonu odprli 35. vzorčni sejem

Ob navzočnosti ministra za industrijo senatorja Giovannija Marcora so včeraj popoldne v Pordenonu odprli 35. vzorčni sejem. Za to priložnost so se na tej pomembni gospodarski manifestaciji v deželi Furlaniji Julijski krajini zbrali parlamentarci Fioret, Santuz, Giust.

Staro se umika novemu

Staro se umika novemu. Tak je preprosti, a neumljen zakon narave. Vole, krave in drugo vprežno živino je v naših krajih skoraj povsem zamenjal traktor. Iz hlevov so nastale garaže za avtomobile, preurejeni seniki služijo za stanovanja. Napredek pač, ki ga ni mogoče zavrniti. Tako vsaj pravijo. Neke vrste žrtev napredka sta tudi Sivo in Moro, sicer nekoliko ostarele, vendar še zmeraj postavna vola, ki sta bila še do nedavna v korist, se bolj pa v ponos in zadovoljstvo. Zanimka Namuta iz Starečev. Bila sta edina in zadnja predstavnik trapezne ubogljivosti in delavne živine s katero so naši predniki, ko se ni bilo traktorjev, kultivatorjev in druge mehanizacije orali in sejali, spravljeni in prevažali, kar je bilo treba. Prejšnji teden sta živili morali zapustiti hlev. Prišli so s to-

Bressani, Toros, Tonutti in drugi. Na sejmju je 550 razstavljavcev predstavilo okoli tisoč podjetij. Novost letošnjega sejma je odprtje hale «F» in novih 10 tisoč kv. metrov razstavne površine, tako da sejem sedaj meri 100 tisoč kv. m. Kot prejšnja leta je tudi letos na sejmju navzoča Koroska.

Razstavljene vzorce sodijo v naslednjih pet panog: kmetijstvo, gradbeništvo, pohištvo, industrijski stroji ter vino in jestvine. Sejem bo odprt do 13. septembra, vsak dan v popoldanskem in večernih urah, ob sobotah in praznikih pa tudi popoldne.

Sejemska ustanova bo priredila v tem času več strokovnih posvetov, med katere sodi tudi današnji posvet posvečen vlogi zasebnega kmetijstva pri razvoju kmetijskega gospodarstva. Udeležili se ga bo tudi ministar za kmetijstvo Bartolomei.

Medtem so v teku pogovori, da bi osim specializiranim sejmom, ki jih prireja ali vsako leto ali vsaki dve leti, in vzorčnemu sejmju prihodnje leto, dodali še sejem strojne opreme.

Skupščina trgovcev o prodajanju po čisti teži

Trgovci z jestvinami in zelenjavo so na svoji skupščini v Goričici razpravljali o izvajanju zakona 441, ki uvrja prodajo blaga po čisti teži. Trgovci so z zadovoljstvom sprejeli odločitev, da se v nadrobni prodaji in na debelo prodaja blago po novih predpisih. Nov način prodaje bo izboljšal poslovanje in bo koristil potrošnikom. Ob tem so se seznanili s tistim delom zakonodaje, ki predvideva olajšave pri nakupu avtomatiziranih elektronskih tehnik za prodajo blaga po čisti teži. Kdor takšne tehnike nima namena kupiti bo lahko prodal blago po kosmatih teži še pet let. Pri tem pa bo moral za blago do 500 g odbiti po 2,5 odstotka, kar bo oteževalo računanje. Takšno izraževanje odbitkov ne bo potrebno za hlado, ki bo tehtalo več kot pol kilograma, zakaj zakonodajalec je za te količine blaga po kosmatih teži predvidel enostavni odbitok 13 gramov. Kakor je znano, je bil ta zakon sprejet zato, da ne bi v ceno kupljenega blaga vključevali napajanja.

Vabilo novogoriške knjižnice

Te dni so številni Novogoričani prešli zgibankovablu, da obiščejo Goriško knjižnico Franceta Bevk v Novi Gorici. Zanimanje raste, saj je najnovejša informacija o vsem tistem, kar nudi ta ustanova našim občanom, ki vse pogostejše potrebujejo nazirajoče informacije, a se včasih ne spomnijo, da jim je na razpolago bogata biblioteka s številnimi priručniki, enciklopedijami, slovarji, časopisi... Bralci, ki se bodo septembra vabili v Goriško knjižnico, bodo plačali znižano vpisnino, velja pa tudi opozoriti, da bo vpis brezplačen za vse tiste, ki so že vpisani v potujočo knjižnico ali eno izmed podružnic Goriške knjižnice Franceta Bevk. Sicer pa je vpisnina le simbolična in znaša za celo leto neprimerno manj kot pri vstopu na plesno prireditel.

Od prvega septembra bo Goriška knjižnica ponovno poslovala po ustaljenem urniku. Spored gostovanj bibliotekarja bo vsak teden posebej objavljen v Primorskem noviču, radiu Nova Gorica ter preko plakata, študijski oddelki (v stavbi Skupščine občine Nova Gorica) ter ljudskopisniški oddelki (v trgov-

IZJAVA ZAVODNEGA SVETA

Neprimerni prostori v Ul. Rismondo za trgovsko šolo «Ivan Cankar»

Zastopniki zavodnega sveta so včeraj odklonili no protestno izjavo izročili šolskemu skrbniku

Zastopniki zavodnega sveta slovenskega trgovskega zavoda «Ivan Cankar» so včeraj šolskemu skrbniku izročili resolucijo, ki jo so sprejeli na sestanku omenjenega sveta. V njej nasprotujejo izbiri pokrajinske in občinske uprave, ki hoče, da bi v novem šolskem letu imeli dijaki in profesorji te šole pouk v stavbi, last pokrajinske uprave, v Ulici Rismondo. Ta stavba nima dovolj prostorov in je poleg tega tudi neprimerna, saj so jo, po nekaj letih «vica», zapustili dijaki italijanske višje srednje šole za geometre. O pouku v tej stavbi je bilo v prejšnjih letih veliko negodovanja.

V pismu šolskemu skrbniku je rečeno, da se je zavodni svet šole «Ivan Cankar» sestel 1. septembra letos. Ugotovili so, potem ko so bili na licu mesta, da je v omenjeni stavbi v Ulici Rismondo od osmih učilnic ena docela neuporabna. Šola «Ivan Cankar» pa potrebuje več prostorov, ki so v pismu podrobno naštet. Sedem učilnic za normalni pouk, tri učilnice za stroje za tipkanje in računanje (ima jo vsega skupaj 75 strojev), soba za laboratorijske informacije, soba za knjižnico, soba za predavanja, filmov, soba za sestanke dijakov in profesorjev, profesorsko sobo, sobo za ravnatelja, dve sobi za tajništvo, arhiv in skladišče. Vsega skupaj potrebuje torej 19 prostorov, ne pa samo osem (od teh eden neuporaben), kot jim jih ponujajo.

Zavodni svet je tudi ožigolal način, kako so skušali v hitrih in tik pred začetkom šolskega leta rešiti vprašanje prostorov zavoda «Ivan Cankar», saj je vendarle znano, da obstaja vprašanje prostorov za to šolo že več let.

Zavodni svet je tudi ožigolal način, kako so skušali v hitrih in tik pred začetkom šolskega leta rešiti vprašanje prostorov zavoda «Ivan Cankar», saj je vendarle znano, da obstaja vprašanje prostorov za to šolo že več let.

Zavodni svet je tudi ožigolal način, kako so skušali v hitrih in tik pred začetkom šolskega leta rešiti vprašanje prostorov zavoda «Ivan Cankar», saj je vendarle znano, da obstaja vprašanje prostorov za to šolo že več let.

Udeleženci seminarja o prevozihi na obisku v Gorici

Udeleženci 22. študijskega seminarja o prevozihi, ki se te dni odvija v Trstu, so obiskali novo obmojno postajališče pri Standerju. Delegacija, ki jo je vodil predstavnik EGS Sorensen sta sprejela predsednik goriške pokrajinske uprave, prof. Silvio Cumpeta ter goriški podžupan Mario Del Ben s sodelavci. Tako predsednik pokrajine kakor podžupan sta v pozdravnem nagovoru poudarila pomen novozgrajenega objekta za gorško in splošno deželno gospodarstvo ter izrazila prepričanje, da se bodo z novo pridobitvijo seznanili gospodarski operaterji v vseh deželah Evropske gospodarske skupnosti.

Za mir in razorožitev

Pokrajinsko tajništvo sindikalne federacije CGIL-CISL-UIL je te dni v daljšem tiskovnem poročilu izrazilo zaskrbljenost zaradi stopnjevanja mednarodne napetosti, zaradi izbruha novih žarišč sovražnosti, zaradi agresivnih dejanj in uveljavljanja sile ter zaradi nove oboroževalne tekme med veselismami.

Vse to spravlja v nevarnost svetovni mir in neposredno ogroža existenco celotnega človeštva, ugotavljajo sindikati ter poudarjajo potrebo po večji angažiranosti celotnega sindikalnega gibanja za mir in razorožitev.

V TRŽICU

Policija prekinila športno srečanje

Okrog 400 udeležencev, ki so sledili judo srečanju pod velikim šotorom, v Ulici Boito v Trzicu, je moralo v četrtek zvečer v naglici razorožitev.

Okrog 400 udeležencev, ki so sledili judo srečanju pod velikim šotorom, v Ulici Boito v Trzicu, je moralo v četrtek zvečer v naglici razorožitev.

Močan veter povzročil lažjo škodo

Neobičajno močan veter, ki je v včerajšnjih jutranjih urah pihal v Goričici, je povzročil nekaj neveselosti, ki so terjale poseg gasilcev in občinskih delavcev. Gasilci so bili skoraj eno uro zaposleni z odstranjevanjem dveh debelih nalomljenih vej na trgu v Pevni. Veter je polomil precej vej tudi v drugih mestnih predelih: tako je na križišču med Ul. Don Bosco in Ul. 20. septembra zlomljena veja poškodovala električno napeljavo, v Ul. Orzoni pa so pretrgane električne žice običajne na cestnem tlaku.

Neobičajno močan veter, ki je v včerajšnjih jutranjih urah pihal v Goričici, je povzročil nekaj neveselosti, ki so terjale poseg gasilcev in občinskih delavcev. Gasilci so bili skoraj eno uro zaposleni z odstranjevanjem dveh debelih nalomljenih vej na trgu v Pevni. Veter je polomil precej vej tudi v drugih mestnih predelih: tako je na križišču med Ul. Don Bosco in Ul. 20. septembra zlomljena veja poškodovala električno napeljavo, v Ul. Orzoni pa so pretrgane električne žice običajne na cestnem tlaku.

Neobičajno močan veter, ki je v včerajšnjih jutranjih urah pihal v Goričici, je povzročil nekaj neveselosti, ki so terjale poseg gasilcev in občinskih delavcev. Gasilci so bili skoraj eno uro zaposleni z odstranjevanjem dveh debelih nalomljenih vej na trgu v Pevni. Veter je polomil precej vej tudi v drugih mestnih predelih: tako je na križišču med Ul. Don Bosco in Ul. 20. septembra zlomljena veja poškodovala električno napeljavo, v Ul. Orzoni pa so pretrgane električne žice običajne na cestnem tlaku.

Neobičajno močan veter, ki je v včerajšnjih jutranjih urah pihal v Goričici, je povzročil nekaj neveselosti, ki so terjale poseg gasilcev in občinskih delavcev. Gasilci so bili skoraj eno uro zaposleni z odstranjevanjem dveh debelih nalomljenih vej na trgu v Pevni. Veter je polomil precej vej tudi v drugih mestnih predelih: tako je na križišču med Ul. Don Bosco in Ul. 20. septembra zlomljena veja poškodovala električno napeljavo, v Ul. Orzoni pa so pretrgane električne žice običajne na cestnem tlaku.

Neobičajno močan veter, ki je v včerajšnjih jutranjih urah pihal v Goričici, je povzročil nekaj neveselosti, ki so terjale poseg gasilcev in občinskih delavcev. Gasilci so bili skoraj eno uro zaposleni z odstranjevanjem dveh debelih nalomljenih vej na trgu v Pevni. Veter je polomil precej vej tudi v drugih mestnih predelih: tako je na križišču med Ul. Don Bosco in Ul. 20. septembra zlomljena veja poškodovala električno napeljavo, v Ul. Orzoni pa so pretrgane električne žice običajne na cestnem tlaku.

Neobičajno močan veter, ki je v včerajšnjih jutranjih urah pihal v Goričici, je povzročil nekaj neveselosti, ki so terjale poseg gasilcev in občinskih delavcev. Gasilci so bili skoraj eno uro zaposleni z odstranjevanjem dveh debelih nalomljenih vej na trgu v Pevni. Veter je polomil precej vej tudi v drugih mestnih predelih: tako je na križišču med Ul. Don Bosco in Ul. 20. septembra zlomljena veja poškodovala električno napeljavo, v Ul. Orzoni pa so pretrgane električne žice običajne na cestnem tlaku.

Neobičajno močan veter, ki je v včerajšnjih jutranjih urah pihal v Goričici, je povzročil nekaj neveselosti, ki so terjale poseg gasilcev in občinskih delavcev. Gasilci so bili skoraj eno uro zaposleni z odstranjevanjem dveh debelih nalomljenih vej na trgu v Pevni. Veter je polomil precej vej tudi v drugih mestnih predelih: tako je na križišču med Ul. Don Bosco in Ul. 20. septembra zlomljena veja poškodovala električno napeljavo, v Ul. Orzoni pa so pretrgane električne žice običajne na cestnem tlaku.

Neobičajno močan veter, ki je v včerajšnjih jutranjih urah pihal v Goričici, je povzročil nekaj neveselosti, ki so terjale poseg gasilcev in občinskih delavcev. Gasilci so bili skoraj eno uro zaposleni z odstranjevanjem dveh debelih nalomljenih vej na trgu v Pevni. Veter je polomil precej vej tudi v drugih mestnih predelih: tako je na križišču med Ul. Don Bosco in Ul. 20. septembra zlomljena veja poškodovala električno napeljavo, v Ul. Orzoni pa so pretrgane električne žice običajne na cestnem tlaku.

Neobičajno močan veter, ki je v včerajšnjih jutranjih urah pihal v Goričici, je povzročil nekaj neveselosti, ki so terjale poseg gasilcev in občinskih delavcev. Gasilci so bili skoraj eno uro zaposleni z odstranjevanjem dveh debelih nalomljenih vej na trgu v Pevni. Veter je polomil precej vej tudi v drugih mestnih predelih: tako je na križišču med Ul. Don Bosco in Ul. 20. septembra zlomljena veja poškodovala električno napeljavo, v Ul. Orzoni pa so pretrgane električne žice običajne na cestnem tlaku.

Neobičajno močan veter, ki je v včerajšnjih jutranjih urah pihal v Goričici, je povzročil nekaj neveselosti, ki so terjale poseg gasilcev in občinskih delavcev. Gasilci so bili skoraj eno uro zaposleni z odstranjevanjem dveh debelih nalomljenih vej na trgu v Pevni. Veter je polomil precej vej tudi v drugih mestnih predelih: tako je na križišču med Ul. Don Bosco in Ul. 20. septembra zlomljena veja poškodovala električno napeljavo, v Ul. Orzoni pa so pretrgane električne žice običajne na cestnem tlaku.

Neobičajno močan veter, ki je v včerajšnjih jutranjih urah pihal v Goričici, je povzročil nekaj neveselosti, ki so terjale poseg gasilcev in občinskih delavcev. Gasilci so bili skoraj eno uro zaposleni z odstranjevanjem dveh debelih nalomljenih vej na trgu v Pevni. Veter je polomil precej vej tudi v drugih mestnih predelih: tako je na križišču med Ul. Don Bosco in Ul. 20. septembra zlomljena veja poškodovala električno napeljavo, v Ul. Orzoni pa so pretrgane električne žice običajne na cestnem tlaku.

Neobičajno močan veter, ki je v včerajšnjih jutranjih urah pihal v Goričici, je povzročil nekaj neveselosti, ki so terjale poseg gasilcev in občinskih delavcev. Gasilci so bili skoraj eno uro zaposleni z odstranjevanjem dveh debelih nalomljenih vej na trgu v Pevni. Veter je polomil precej vej tudi v drugih mestnih predelih: tako je na križišču med Ul. Don Bosco in Ul. 20. septembra zlomljena veja poškodovala električno napeljavo, v Ul. Orzoni pa so pretrgane električne žice običajne na cestnem tlaku.

SLOVENSKA SKUPNOST — Sekcija občine Dolina
priredi 5., 6. in 7. septembra v Zabrčju pri Borštu (Hribenci)

NAŠ PRAZNIK
POSVEČEN 40-LETNICI OSVOBODILNE FRONTE

Danes, 5. t.m.
ob 17.00 — odprtje kioskov;
od 20.00 dalje — igra ansambel «TAIMS»

JUTRI, 6. t.m.
ob 15.00 — odprtje kioskov;
ob 17.30 — začetek kulturnega programa z nastopom mešanega pevskega zbora «Slovenec» iz Boršta, mešanega pevskega zbora «Obala» iz Koprja, folklorne skupine «Karlo Pahor» iz Pirana ter kantavtorke Magde Koren s Koroskega;

ob 20.00 — govornila bosta Boris Gombač in Drago Stoka;
od 20.00 dalje — prosta zabava ob zvokih ansambla «TAIMS»

PONEDELJEK, 7. t.m.
ob 18.00 — odprtje kioskov;
od 20.00 dalje — ples ob zvokih «Veselih domčev» iz Boljuna.

Vse tri dni bo poskrbljeno za jedajo in gostanje. V primeru slabega vremena se bo nedeljski kulturni program izvedel v gledališču «France Prešeren» v Boljuncu

SZ SLOGA — PLANINSKI ODSEK
organizira v nedeljo, 6. septembra 1981

Tradicionalni spominski pohod «BAZOVSKI JUNAČI» — 1981

po skrajnem vzhodnem Krasu do spomenika (štiri ure hoje), organizira jutri, 6. septembra 1981

Vabljeni planinci in športna mladina

ZADRUGA KULTURNI DOM PROSEK — KONTOVEČ
prireja v sodelovanju s SKD Prosek — Kontoveč in vseh vaških organizacij 5. in 6. septembra na Proseku

VASKI PRAZNIK
Program
Danes:
ob 17.00 odprtje kioskov
Jutri:
ob 17.30 nastop moškega zbora V. Mirk
ob 18.00 nastop godbe na pihala Prosek
Oba večera bo ples z ansamblom L. FURLANA

DRAGA 81
Danes ob 16.30: Slovenska otvoritev;
ob 17.00: Dr. Tone Stres; Pod današnjimi miselnimi zvezdami.

Jutri ob 9.00: Služba božja;
ob 10.00: Dr. Marino Qualizza; 100 let Slovencev ob zahodni narodnosti meji;
ob 16.00: Viktor Blažič; Problemi razvoja, narodna zavest, pluralizem.
Park Finžgarjeva doma
Općine, Narodna 89

Šolske vesti
Ravnateljstvo Gasbene matice v Trstu obvešča, da bo vpisovanje za šolsko leto 1981/82 do 8. septembra 1981 v tajništvo šole od 10. do 12. ure. Vpisovanje po podružnicah: Općine danes, 5. 9., od 17. do 19. ure; Prosek, danes, 5. 9., od 15. do 17. ure; Nabrežina, torek, 8. 9., od 17. do 19. ure.

SLOVENSKE DIJAŠKE DOM «SREČKO KOŠOVEL»
vpisuje za šolsko leto 1981/82 vsak dan od 9. do 13. ure.
Telefon 040 - 573-141/2.

Včeraj-danes
Danes, SOBOTA, 5. septembra LOVRINC
Sonce vzhaja ob 6.31 in zatone ob 18.36 — Dolžina dneva 13.05 — Lu na vzhaj ob 13.14 in zatone ob 23.10
Jutri, NEDELJA, 6. septembra LJUBA

ROJSTVA IN SMRTI
UMRLI SO: 58-letna Emilia Berčič por. Hovecar, 40-letni Lucio Rosin, 81-letni Aroldo Lavers, 74-letni Graziano Bratos, 62-letna Vanda Baroni vd. Rasso, 79-letni Domenico Galiano, 57-letni Mario Comino, 63-letni Giuseppe Barro, 56-letni Rodolfo Vuk, 67-letna Laura Janšek vd. Bamboschek, 78-letni Francesco Ughi, 70-letni Antonio Cesarotto, 67-letni Angelo Paolotti, 65-letna Anna Uccetta vd. Gambel-Bussi, 79-letni Pietro Rossi, 43-letna Teresa Longo por. Catania.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 9.30)
Trg Kavarna 1, Trg Giotti (sv. Franciška) 1, Trg Osoplo 1, Ul. Zorutti 19.
(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)
Trg Oberdan 2, Ul. T. Vecellio 24.
NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Trg Oberdan 2, Ul. T. Vecellio 24.

LEKARNA V OKOLICI
Bollinac: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Ovinje: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-141; Božje polje: Zonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 200-197; Zavrje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 21. do 8. ure tel. 732-627, predpriznizna od 14. do 21. ure in praznični od 8. do 20. ure, tel. 68-441.

ODBOR ZA PROSLAVO BAZOVISKIH ŽRTEV
vabi
na komemoracijo
Bidovca, Marušica, Miloša in Valenčiča

ki bo jutri, 6. septembra, ob 17. uri v Bazovici pred spomenikom.

Danes ob 17. uri polaganje vencev pred spomenik na pokopališču pri Sv. Ani. Prav tako danes bo delegacija odbora dopolnila položila venec tudi k spomeniku v Spominskem parku v Kranju.

Važno obvestilo Kmečke zveze vinogradnikom

Kmečka zveza opozarja vinogradnike, da morajo prijaviti zalogo vina, ki jih imajo morebiti še v kleti, oziroma so jih imeli, čeprav že prodane, 31. avgusta, najkasneje do 5. septembra v trošarinskem uradu občine, v kateri vložijo. Kdor bi imel še vina in prijava ne bi vložil, je lahko kaznovan od 100.000 do milijon lir. Tajništvo Kmečke zveze bo članom izpolnjevalo prijave še danes, 5. septembra, in jih potem oddalo pristojnim uradom.

Tajništvo Kmečke zveze

Začetek vpisa v tečaje «150 ur»

Prišli so se vpisati v tečaje za doseglo diplome nižje srednje šole, ki spadajo v okvir tečajev «150 ur». V tečaj se lahko vključijo delavci, brezposeln, gospodinjice, ki so dopolnili 16. leto starosti. Kot je znano so za Slovence predvideni tečaji s slovenskim učnim jezikom.

Za dodatna pojasnila so na razpolago tajništva sindikatov CGIL-CISL-UIL.

Predsednik deželnega sveta Colli je imel poslovnostno srečanje s polkovnikom Speno, ki zapuška poveljstvo tržaške finančne straže. Srečanja se je udeležil tudi novi poveljnik Frattasio.

Novoročencema BOŽA HRVATIC in VLADIMIRU VOUKU iskreno čestitata in jim želi obilo sreče na novi skupni poti KD F. Venturini in mladina Domjo - Kremenka

NA LETOŠNJEM TEKMOVANJU PEVSKIH ZBOROV V AREZZU ZBOR KANTILENA IZ BRNA MED MLADINSKIMI PRVI

Mladinski zbor Glasbene matice se je dostojno uveljavil in zasedel peto mesto

Na letošnje, XXIX. mednarodno tekmovalno pevskih zborov "Guitto d'Arezzo", ki je bilo od 26. do 30. avgusta, se je prijavilo 23 pevskih zborov, nastopilo pa jih je dvajset in sicer iz Argentine mešani zbor iz Rosario, iz Češkoslovaške mladinski zbor Kantilena iz Brna — ta zbor prav dobro poznamo že iz Mladinskega pevskega festivala v Celju — iz Filipinov s.a. bila kar dva mešana zbora, iz Francije je došel mladinski zbor iz Lyon, iz Madžarske je bil mešani zbor Monteverdi iz Esztergom, iz Poljske sta se tekmovalno udeležila dva zbora, mešani višje kole gledališča iz Białystoka in mladinski zbor iz Łódź, iz Rumunije prav tako dva zbora, mešani iz Cluj in komorni zbor Cantilena iz Leuze in španjoli Corale Inmala, iz Stockholma na švedskem mešani zbor, dva zbora iz Zahodne Nemčije: deklinski iz Hannovera ter komorni zbor iz Viesens-Dülkenu, iz Italije: I. Cantori di Santomio, Mallo (Vicenza), Coro di voci bianche dell'Associazione Corale Piccoli Cantori della città di Trieste, dirigenta Maria Susovsky Semeraro.

Čeprav so mladinski zbori nastopili na tekmovalni zadnji, naj jih, glede na to, da je med temi zbora iz Brna dosegel najboljšo oceno in zavezal največje mesto med ostalimi udeleženci vseh kategorij, najvažnejšo med prvimi. Odlike tega zbora so se odražale v izjemno dovršeni vokalni pripravi, ni bilo problema intonacije, homogenosti skupin ne celotne udarnosti, glasovne zlitosti in uravnovesitve, izgovorjave, enotnosti in splošne pevске discipline.

Dalje, težko, skoro nemogoče bi bilo z besedo dovolj živo in na-

zorno opisati doživljanje ob lepoti petja teh mladih navdušencev, iz katerih je naravnost kipele nedopovedljivo veselje, kakor radost nad dojetim pevsko lepoto, ki jo je dvajset in sicer iz Argentine mešani zbor iz Rosario, iz Češkoslovaške mladinski zbor Kantilena iz Brna — ta zbor prav dobro poznamo že iz Mladinskega pevskega festivala v Celju — iz Filipinov s.a. bila kar dva mešana zbora, iz Francije je došel mladinski zbor iz Lyon, iz Madžarske je bil mešani zbor Monteverdi iz Esztergom, iz Poljske sta se tekmovalno udeležila dva zbora, mešani višje kole gledališča iz Białystoka in mladinski zbor iz Łódź, iz Rumunije prav tako dva zbora, mešani iz Cluj in komorni zbor Cantilena iz Leuze in španjoli Corale Inmala, iz Stockholma na švedskem mešani zbor, dva zbora iz Zahodne Nemčije: deklinski iz Hannovera ter komorni zbor iz Viesens-Dülkenu, iz Italije: I. Cantori di Santomio, Mallo (Vicenza), Coro di voci bianche dell'Associazione Corale Piccoli Cantori della città di Trieste, dirigenta Maria Susovsky Semeraro.

Mimo Cortijere Laus trium puerorum in Calessijeva La canzone della granata, so otroci svojo neposredno, zdravo čustvenost se posebno odražali v Zamecinkovi sodobno pisani pesmi Ustvarimo svet petja, ob kateri je vsak posameznik sodeloval z živim, intenzivnim hotelem, kakršno zmogel je neskaljena, prostodulna otroška narava. Zbor je napravil globok vtis v pogledu izvrstne priprave, znanja, tehnično pevске utrjenosti in glasovne uglejenosti, pevске lepote, skrbnega in osvajačega muziciranja. Zepred leti dober je zbor tokrat prekosil sodega sebe. Poleg prve nagrade v svoji kategoriji je prejel tudi veliko nagrado «Bela Bartok», ki so jo organizatorji v postavitvi 100-letnice rojstva velikega skladatelja namenili mlademu zboru letošnjega mednarodnega tekmovalja. Zbor je tudi zaslužil. Zaslužil pa visoko priznanje se posebej dirigent Ivan Sedlčak.

Drugi zbor, ki sodi med zelo dobre mladinske zbore, je bil francoski La cigale, ki ga vodi znani muzikolog Christian Wagner. Ta je bil pred leti s tem zborom tudi na Mladinskem festivalu v Celju. Tudi tokrat je bil glasovno zelo dobro pripravljen in dovršen, zlit in celoten izgovorjave, odlik pa tem zboru je ohranjen pristna otroška glasovna barvitost, ki daje petju posebno draž.

Po volumnu se zbor sicer ne more primerjati s prvimi, vendar je petje izredno kulturno. Zbor je pevsko discipliniran in enoten v delovanju. Dirigent teži k lepoti tona in celotni zlitosti, ki jo zadržati tudi v večjih dinamičnih razponih. Interpretacije odražajo nekaj svojstvenega, a vedno so muzikalno utemeljene, nazorne in neposredno učinkovite. Iz njih diha prava otroška neznost in toplina. Očitno je, da dirigent dobro pozna in se skuša čim globlje vživeti v preprostost otroškega sveta, njegove misli in čustva. Zdi se, kakor da opaja druga druga: dirigent s svojim temenim pristopom, iznajdljivim pristopom in muzikalnim navdihom, zbor s svoj pristno otroško odzivnostjo. Milim, da bi bil lahko malce višje ocenjen.

Tretje mesto je zasedel mladinski zbor iz Łódź, vendar je po kvaliteti v smislu zgoraj opisanih precejšnja razdalja. Ta po predvsem glede nekoliko premalo reliefnega fraziranja in nazorne grajenja, medtem ko je glavni poudarek bil na glasovni lepoti, čisti intonaciji ter glasovni učinkovitosti, kar je zbor dosegel v izčrpani meri. Zbor je vodil Henryk Blacha.

Četrto mesto so dodelili zboru Piccoli cantori della città di Trieste, ki ga vodi Maria Susovsky Semeraro. Če ga primerjamo s španjolskim izredno nekaj let, so tu velike spremembe v pozitivnem smislu: v kratkem času je dirigentka dosegla dokaj zapazen uspeh v vokalni vzgoji, kar se odraža v zlitosti skupin in celote, vendar še marsikaj na tem področju čaka na večjo dovršenost.

Dela bodo nato razstavljena v Gregorčičevi dvorani, 11. sv. Frančiška 20, od 3. do 10. oktobra. Dobitniki ene izmed nagrad in tisti, ki bodo prejeli pohvalo žirije, bodo morali svojo sliko podpisati in jo opremiti z okvirjem ali stekleno, dodati pa bodo morali še svoj naslov in ceno. Tako pripravljene slike bo treba izročiti v Gregorčičevi dvorani v petek, 2. oktobra ob 13. uri.

Tiste, ki bodo dobili kako nagrado ali priznanje, vabimo se sedaj na odprte razstave, ki bo 3. oktobra ob 18. uri.

podpiraj dijaško matico

Ostrožani in Suhorci 1. pred posebnim fašističnim sodiščem v Rimu

Da bi ob proslavi 40. obletnice ustanovitve OF in začetkov vstaje lažje spoznali objektivne razmere, zlasti pa trpljenje in žrtve našega ljudstva, si tokrat nekoliko ogledno, kako so se prebivalci Ostrožnega brda in Suhorja, središča začetkov ljudskega upora na Primorskem, soočali z najvišjim fašističnim represivnim organom, s posebnim sodiščem za zaščito države, v bistvu italijanskega fašističnega režima. Kot je znano, se Italijanski fašistični režim ni v vsem zanesel na italijanska redna civilna in vojaška sodišča, čeprav so ta dokaj vestno in vztrajno preganjala ter strogo obsojala zlasti Slovence in Hrvate, pa tudi napredne Italijane zaradi njihove protifašistične dejavnosti. Ker pa se je protifašistični odpor došlo v množico navzlic temu krepil in se Mussolini s svojimi hierarhi ni počutil varnega, je 25. novembra 1928. leta ustanovil še posebno sodišče.

Posebno fašistično sodišče (Tribunale speciale per la difesa dello Stato) je potem delovalo skoraj 17 let (do 28. julija 1943) in izvedbo 978 procesov proti 5619 protifašističnim obtožencem. Od teh je bilo kar 131 ali 13,4 odst. procesov, na katerih so sodili Slovence in Hrva-

Posebej bi na tem mestu opozoril na pretrpano temno zvešeno, ki se je približuje nemškemu «si». Sicer pa je dosežena je pomembna dolocena jasnost vokalizacije, zvonkost glasov in njihov volumen. Kar zadeva interpretiranje, naj bi bilo več težnje k intenzivnosti v smislu celotnega zajetja in grajenju pesmi. Glede tega je bila najbolj prepričljiva Sofianopolova Gli uccelli attendono...

Mladinski zbor Glasbene matice pod vodstvom Stojana Kureta je v sorazmerno kratkem času dosegel precejšnjo dovršenost v pogledu vokalnih zahtev, vendar ne se tiste stopnje, ki bi dovoljevala skladbo večjih, težko premočljivih vokalnih tehničnih zahtevnosti. Predvsem je tu problem intonacije in njene izdržljivosti, problem enotnosti oblikovanja vokala. To pa vpliva na homogenost in celotno zlitost ter obarvanost zbora in na njegov volumen. Prva pesem je utrpela največ zaradi tega. Zato sem menjala, da bi bilo pri nadaljnjem delu potrebno težiti k popolnejši pevski tehniki in dovršenosti in večji utrjenosti zbora na tem področju in sorazmerno z rastočo usposobljenostjo izbirati tudi odgovarjajoče pesmi. Relativno najboljšo izvedeno je bilo Nystedova Sok Herren. Toda premalo za boljšo celotno oceno, po kriterijih, kakršne je zastopala letošnja žirija v Arezzu.

Če smo od sedaj govorili o večjih in manjših pomanjkljivostih ter nedovoljenih dovršenostih in o pobudah za boljše in bolj poglobljene interpretacije, pomeni, da je bilo kljub temu le nekaj pomenljivo stopenj, česar pa ne moremo reči za mladinski zbor iz Pešare, ki je bil glasovno neizredno, infonacijsko labilen in neenoten v delovanju ter prav tako ne učinkovit v interpretiranju. Tak zbor pač ne sodi na mednarodno tekmovalje.

IVAN SILIC

Antološka razstava umotvorov velikega mojstra G. Barisona

Ko smo pred časom poročali o veliki antološki razstavi, ki sta jo tržaška občina in mestni muzej Revoltella organizirala ob 50-letnici smrti tržaškega mojstra Giuseppe Barisona v razstavnih dvorani palače Costanza, smo posebej podčrtali umetniško vrednost pri ugotavljanju tržaških motivov, saj se kot nekako veselo, nato kot resnega in, končno, kot že umirjenega ustvarjalnega človeka. K Barisonovim avtoportretom do dajmo še tovrstno izredno mojstrovino, namreč portret sina z violino, poznejšega glasbenika Barisona, ki smo ga dolgo let poznali iz tržaškega «Verdija». Dobri in tudi več kot dobri so nadalje drugi portreti, kot na primer «Portret Giulie» iz leta 1881, «Portret stare gospe», ki izhaja iz leta 1890, da ne govorimo o mojstrovini iz leta 1878, namreč o «Portretu starke».

Danes bi se radi ustavili pri drugem delu razstave, ki pa ga lahko razdelimo tudi na tri ali celo štiri dele, pač v zvezi s tematiko, ki jo je mojster obdeloval.

Predvsem bi radi podčrtali mojstrovino večino ali bolje izredno sposobnost za slikanje portretov. Poznavalci pravijo, da je Barison zelo rad upodabljaval samega sebe in tako imamo na razstavi več slikarjev avtoportretov, in

sicer Barisona še v mladih, rekli bi mladeniških letih, nato že v zreli dobi in, končno, tudi Barisona v bolj pozni zreli dobi in sicer v profilu. Če bi hoteli zbirati med temi, kateri avtoportret je bolj «barisonovski», bi bila izbira težka, saj se je znal zelo, rekli bi «avtokritično» naslikati, namreč kot nekoliko veselo, nato kot resnega in, končno, kot že umirjenega ustvarjalnega človeka. K Barisonovim avtoportretom do dajmo še tovrstno izredno mojstrovino, namreč portret sina z violino, poznejšega glasbenika Barisona, ki smo ga dolgo let poznali iz tržaškega «Verdija». Dobri in tudi več kot dobri so nadalje drugi portreti, kot na primer «Portret Giulie» iz leta 1881, «Portret stare gospe», ki izhaja iz leta 1890, da ne govorimo o mojstrovini iz leta 1878, namreč o «Portretu starke».

Drugo območje, ki ga je Barison znal izredno lepo posredovati, je morje. Barison je bil naslikal zelo veliko marin, zagotovo več kot jih je na sedanjih razstavi. To da jadrnica na zelenem morju z naslovom «Po neurju» iz leta 1929 je izredno lepa, saj so to olje

uporabili tudi za lepak, ki vabi na sedanjo razstavo v palači Costanza. Pa tudi veliko manjše olje z naslovom «Zaliv ob sončnem zatonu» je zelo lepo. V to območje je slikarjevo ustvarjalnost pa spadajo še olja z naslovi «Barkovlje», razgibana slika «Zaton z lanterno» ter «Colini v zalivu».

Poglavje zase so Barisonova dela, ki bi jih označili s skupnim imenom «mrtovinca». Barisonova izbira je glede tega obsejna, saj upodablja notranjost Vatikana in v patetičnih ličjih v vsem blestnem znamenitih zaves in marmoru, pa tudi skromne notranjosti malih gostiln in javnih lokalov. Še več, Barison je stopil tudi na dvorišče kraškega kmetja in celo v njegov hlev. In vsak motiv je obdelal in dodelal do popolnosti, kot je pač bila njegova navada, ne glede na izbiro motiva.

Končno še besedo dve o njegovih velikih stvaritvah zgodovinskega značaja, ki jih je bilo posebej v času Barisonovih mlajših in močno plodnih let veliko, a so se ta olja nekako razpršila predvsem v nemško govoreči svet, tako v Avstrijo, še bolj pa v Nemčijo, na razstavi pa vidimo le nekaj del iz te dobe. Sem pa bi dodali še dve olji, ki sta v bistvu šele skici za poznejša velika olja, vendar pa tako dobro izdelani skici, da ju lahko smatramo za dokončani deli. Gre za dva motiva iz 1912. leta z naslovom «Grabbeniki» ter «Trogovi». Ti dve deli je Barison napravil po naročilu in ju nato v izredno velikih merah dokončno izpeljal na sedež tržaške hranilnice - Cassa di risparmio, ki je tedaj razpisala natečaj za štiri velika dela in je pri tem na tečaj Barison dobil naročilo za dve, ostali dve deli pa sta napravila dva druga mlajša slikarja.

Se marsikaj bi mogli dodati k tej razstavi, saj smo doslej malone le navajali naslove glavnih razstavljenih del, toda o razstavi smo že pisali in že v začetku podčrtali, da privablja nenavadno veliko občinstva. To svojo beležko dodajamo le zato, da bi opozorili še zapoznele, naj si jo ogledajo, kajti zares škoda bi bilo to lepo priložnost zamuditi.

Jutri odkritje spomenika na pokopališču SVPB «Pavla»

Jutri, 6. septembra ob 11. uri bodo na pokopališču partizanske bolnišnice «Pavla» pod Batom pri Hudem polju svečano odkrili spomenik 69 partizanom, ki so jih ranjene ali bolje pripeljali v to bolnišnico, a so tu ranam oziroma boleznim podlegli.

Glavni govornik na svečanosti bo nekdanja upravnica Slovenske vojske partizanske bolnišnice — SVPB — «Pavla» dr. Pavla Jerina-Lah, po kateri je partizanska bolnišnica dobila tudi ime. Slovesnost pripravljajo krajanje Čekovnika in Idriske Bele ter občinski odbor Zveze združenj borcev NOV Idrija ter domični odbor SVPB — «Pavla».

Osnetek za spomenik je pripravil oblikovalec Nande Rupnik iz Idrije. To je že tretji njegov spomenik. Pred tem so po njegovem osnutku postavili že spomenika padlim borcem Gradnikov brigade na Javorjniku ter v Trebčah pri Črnem vrhu nad Idrijo. Pri postavitvi spomenika, ureditvi pokopališča in pri markiranju poti do pokopališča so se izkazali mladinci iz Idrijske Bele, ki so s tem dostojno opravili lani sprejeto obveznost.

IVAN SILIC

NOVICE Z VALUTNIH TRŽIŠČ

Dolar spet pada, zlato pa se draži

Tudi ta teden je dolar stalno padal in se je tako v zadnjih treh tednih spustil za pet odstotkov. Očitno gre za prepričanje operativcev in poslovalnih ljudi po svetu, da je bila kotacija 2,5 marke za dolar previsoka. Tako so začeli vsi prodajati dolarje, izkupicek pa so nalagali v glavnem v marke ter v zlato. Medtem k je marka porasla za dva odstotka, se je zlato podražilo za celih pet odstotkov.

Padla sta britanski funt in japonski jen, poskočile pa so valute evropske skupine. Lira je pridobila v odnosu do dolarja, a je izgubila v razmerju z marko. Šibka sta se zmeraj francoski in belgijski frank.

Kaže torej, da je z dolarjem le prišlo do usodne prelomnice in se zato kapitali zacenja iztekati iz ameriške v druge trdne valute ter v zlato. Več je bilo povodov za to pojav, elonj pa v glavnem za to, kajen zaključkih ter na vzglednih izjavah priznanih osebnosti. Tako je že zdrav razum narekoval, da se dolar ne bo mogel dolgo ohraniti na ravni preteklih mesecev, ker je bil njegov odnos do ostalih trdnih valut povsem nerealen.

Ta teden so začele padati obresti na področju odnosa dolarja in sicer za najmanj eno točko. Tudi največje banke so znizale obrestne prime rate pod 20 odstotkov. Stalištni podatki ugotavljajo, da se je inflacija spet povzpela čez 10 odstotkov, manjša pa se industrijska proizvodnja. Predsednik Reagan je ob neki priliki izjavil, da sedanja ameriška denarna politika ne prinaša več zaželenih sadov, zato jo bo treba prilagoditi novim

potrebam. Tudi francoski gospodarski minister je ta teden izjavil, da bo treba v bodoče v Evropski skupnosti nastopiti proti ameriški denarni politiki, kadar neupravičeno podpira dolar v škodo zlasti evropskega gospodarstva.

V četrti je dolar veljal 1213 ltr, 2,42 marke, 2,12 sv. franka in 229 jenov, kar je njegova najnižja vrednost v zadnjem mesecu. Dolar je padel povprečno vsak dan za pet odstotka, le v torek se je nekoliko okrepil. Težko je predvideti, kje se bo ustavil. Predvidni operativci pa vsekakor raje kupujejo marke in zlato ter držijo v rokah le tako kolonizno dolarjev, ki jo potrebujejo za plačevanje naročenega blaga.

Zlato je poskočilo ta teden od 414 na 433 dolarjev za unco, kar predstavlja pet odstotkov, medtem ko je dolar padel le za dva odstotka. Na tržišču je na razpolago bolj malo fizičnega zlata, kupcije pa težijo bolj k posojanju na daljši obdobje rok. V Milano je stal gram zlata že 17.000 lir, gram platine 17600 lir, gram srebra pa 370 lir.

Marka velja te dni za varno pribežališče kapitalov ter je poskočila za dva odstotka nasproti dolarju ter za tri odstotka nasproti funtu. Pravijo, da je ta pojav posledica padca dolarja, ker je vezan za padanje dolarja. Porast marke v bistvu niti ni tako velik, ker mora ta valuta braniti in podpirati tudi šibkeje evropske valute, med katere pritevajo italijansko liro ter francoski in belgijski frank.

Japonski jen in britanski funt, ki sta že dolgo vezana na dolar,

sta ta teden sicer padla, vendar v manjši meri kot dolar. Lira se je okrepila v srednji vi-

šini petine odstotka, čeprav je padla v odnosu do marke in holandskega florinta. (srs)

NAKUPNA CENA TUJIH VALUT				
	Trst	Celovec	Zürich	Beograd
	4. 9.	3. 9.	3. 9.	4. 9.
Ameriški dolar	1200,-	17,07	2,11	38,00
Kanadski dolar	990,-	14,27	1,77	31,18
Nemška marka	494,-	703,37	87,40	1570,51
Holandski florint	444,-	634,44	78,80	1407,85
Belgijski frank	27,-	42,90	5,32	94,23
Danska krona	156,-	217,50	27,88	500,20
Švedska krona	223,-	325,50	40,70	730,59
Norveška krona	197,-	278,-	34,95	629,10
Francoski frank	205,-	293,24	36,40	653,16
Italijanska lira	2210,-	1,39	1,75	3,13
Avstrijski šiling	1760,-	31,36	3,91	70,67
Irski funt	569,-	803,10	—	1797,13
Švicarski frank	70,-	—	12,44	223,83
Avstrijski šiling	5,-	7,42	0,56	16,31
Japonski jen	1340,-	11,50	17,-	42,67
Avstralski dolar	16,70	23,50	3,22	38,29
Španska peseta	27,50	39,-	5,70	—
Portugalski eskudo	27,50	39,-	5,70	—
Jug. dinar: mali	27,50	39,-	5,70	—
veliki	19,-	26,-	—	—
Grška drachma	—	—	—	—

VZHDONEVROPSKE VALUTE V TRSTU 4. 9. 1981			
	3. 9.	Nakup	Prodaja
Sovjetski rubelj	310,-	—	—
Poljski zlot	3,-	—	—
Češka krona	38,-	—	—
Madžarski forint	29,-	—	—
Rumunski lej	26,-	—	—
Bolgarski lev	440,-	—	—
Turška lira	8,-	—	—

DRAGOCENJE KOVINE			
	3. 9.	Nakup	Prodaja
ZLATO	—	17,650	17,250
Milan (g)	—	—	—
ZLATO	—	—	—
London (unc)	435,50	dol	437,50
SREBRO	—	—	—
Milan (g)	384,100	—	392,800
PLATINA	—	—	—
Milan (g)	17,152	—	17,450

podolja, Brkinov, Bistriške doline in Podgora, ter dva iz srednje Pivke. Ta podatek sam po sebi najbolje dokazuje, kje se je najprej in najbolj množično razvil oborožen NOB na Primorskem. Če pa pri tem upoštevamo še dejstvo, da je bil večji del na smrt obsojenih (kar 9) ujetih partizanov v boju na Nanos 18. aprila 1942, postane zadeva še bolj jasna, saj jih je bilo kar 7 izmed teh z že omenjenega območja.

Brkini, Dolanci in Bistričani so bili s 7 ujetniki, obsoje-

nimi na smrt 25. junija 1942 in mesec potem ustreljeni v Forte Bravetta v Rimu, obcutneje prizadeti. Te prizade-

tosti ni moglo ublažiti niti dejstvo, da so bili med 15 na tem procesu na smrt obsojenimi tudi nedosegljivi partizani

Karlo in Franc Maslo, Janko Premrl-Vojko, Aleš Sotari-

Prešern, Anton Ferjančič in Peter Zrc, med obsojenimi na 30 let zapore pa Lojze Maslo.

TRIJE PROCESI PROTI OSTROZANOM IN SUHORCEM

Tudi sama številna udeležba obtožbenih brkinskih, dol-

lanskih, bistriških in podgorških prebivalcev, ki jih je bilo

privedenih pred posebno fašistično sodišče le v letih 1942 in

1943 skupno 37, še jasneje dokazuje zgodnjo množično so-

delovanje ljudstva v oboroženem uporu, saj to predstavlja

skoraj 7 odstotkov od vseh 544 obtožencev iz Julijske kra-

jine, sojenih v vseh 17 letih pred tem sodiščem. Toda ve-

čina obtožencev — 13 od 37 ali 35 odst. — je bila doma z

Ostrožnega brda in Suhorja. Sodili so jim na treh procesih

(25.6.1942, 31.10.1942 in 10.8.1943) in so Karla in Franca

Masla obsodili na smrt (oba v odsotnosti), enajstim pa so

prisodili kar 207 let ječe ali povprečno po 18 let in 10 me-

secev vsakemu.

VELE RADIO VIZIJA

ITALIJANSKA TV Prvi kanal

- 13.00 Politični maraton
- 13.30 DNEVNIK
- 13.45 Izrebanje loterije
- 16.30 Lahka atletika: Rim - Svetovni pokal
- 19.45 Almanah in Vremenske razmere
- 20.00 DNEVNIK
- 20.40 Foto finish - glasbeni program
- 21.50 Emilie Zola ali vest človeštva - zadnja epizoda
- 22.50 Benetke: Podelitev nagrad Campiello
- Ob koncu DNEVNIK in Vremenske razmere

Drugi kanal

- 13.00 DNEVNIK 3 - Ob 13. uri
- 13.15 Astro Robot - Kontakt ypsilon - risani film
- 17.00 Thriller - TV film
- Program za mladino
- 18.05 Rdeča rakavica - TV film
- 18.25 Izrebanje loterije
- 18.30 DNEVNIK 2 - Večerne športne vesti
- 18.50 Ujetnik - TV film
- Napoved vremena
- 19.45 DNEVNIK 2
- 20.40 Zgodba Divjega Zahoda - 1. del TV nadalj.

Režija: Mel Stuart; igrajo: Robert Preston, Rosemary Harris, Susan Swift, Stacey Nelkin, Ben Murphy, Brian Kervin in Jimmy van Patten Od začetka 1942 do jeseni 1944 so se vlekla potovanja obilnih 7000 pionirjev proti Orehu. Ljudje so z vsemi možnimi sredstvi prodirali proti zahodu in po nekaj dneh je začela med pionirji kosti lakota, kateri so se pridružile še razne bolezni. Vseu temu so končno prispevali še napadi Indijanov, tako da se je število pionirjev krepko krčilo. Na dolgi poti proti zahodu je zdržalo le nekaj 300 družin. In danes bomo sledili na TV ekranu zgodovini ene teh družin.

Hadley Chisholm z ženo Minervo ter z otroki odločijo vzeti pot pod noge. Odločitev ni bila lahka, kajti v Virginiji, kjer so do tedaj živeli, se je dalo vendarle še dihati, čeprav razmere niso obetale velike, medtem pa so vsi pravili, da je Kalifornija bogata, da veliko obeta. In v Oregonu najdejo še nekega brezvestnega Lesterja, ki se jim ponudi za vodica. Družina Chisholm se tako odpravi na dolgo pot...

22.15 Ljudje iz - film

Režija: Liliana Cavani; igrajo: Britt Ekland, Pierre Clementi, Tomas Milian, Delia Boccardo in drugi

V metropoli, ki jo je zajela kontrarevolucija, trupa u-

porniki ležijo vespored in služijo v opazni tistini, ki so ostali še živi. In iz gre-

SPORT SPORT SPORT

V PRVEM DNEVU SVETOVNEGA POKALA V RIMU

ODLIČEN TEK GABRIELLE DORIO NA 1500 M

Le za las ji je uslo prvo mesto - Včeraj več dobrih, a ne izrednih dosežkov - Svečana otvoritev

RIM — Z barvito otvoritveno slovesnostjo se je sinoči na olimpijskem stadionu v Rimu začelo letošnje tekmovalno leto. Otvoritev je bila res pestra, saj ni manjkalo zastav, telesvalnih nastopov, maršev, zastavljavcev (bilo jih je kar 137), srednjeveških noš, deklamacij v grščini itd. V koreografijo otvoritve je bil vključen tudi mimohod devetih reprezentanc, ki so prikoračale na stadion v naslednjem vrstnem redu: Afrika, Amerika, Azija, Evropa, Oceanija, NDR, ZDA, SZ in Italija. Prinesli so tudi zastave 168 držav, ki so vključene v Mednarodno atletsko zvezo, nato pa so sledili govori predsednika organizacijskega odbora Nebioli, bivšega predsednika Mednarodne atletske zveze Paulena, ministrski predsednik Spadolini pa je s tradicionalno formulo odprl prvenstvo. Pred 55 tisoč gledalci se je nato začel tekmovalni del prireditve, ki je dal take rezultate:

Dalijna (moški)
1. Lewis (ZDA) 8:15 m, 2. Honey (Oc.) 8:11 m, 3. Abjasov (SZ) 7:55 m, 4. Dejuny (Am.) 7:52 m, 5. Liu (Az.) 7:51 m, 6. Lange (NDR) 7:51 m, 7. Evangelisti (It.) 7:51 m, 8. Szalma (Ev.) 7:55 m, 9. Ehizuelm (Af.) 7:47 m.

Višina (ženske)
1. Meyfarth (Ev.) 1:56 m, 2. Biko-va (SZ) 1:56 m, 3. Spencer (ZDA) 1:52 m, 4. Szanton (Oc.) 1:58 m, 5. Kirst (NDR) 1:56 m, 6. Fossati (It.) 1:56 m, 7. Fukumicu (Az.) 1:53 m, 8. Costa (Am.) 1:53 m, 9. Akrami (Af.) 1:50 m.

Kopje (moški)
1. Kula (SZ) 89:74 m, 2. Michel (NDR) 89:38 m, 3. Sinersaari (Ev.) 82:26 m, 4. Ewaliko (ZDA) 82:24 m, 5. Ghiesini (It.) 79:96 m, 6. O'Rpurk (Af.) 79:96 m.

DANASNI TEKMOVALNI SPORED

16:00 palica (moški)
16:30 kladivo (moški)
17:50 troskok (moški)
18:10 100 m ovire (ženske)
18:25 krogla (ženske) in disk (moški)
18:30 400 m (moški)
18:40 800 m (ženske)
18:55 3.000 m zapreke (moški)
19:15 100 m (ženske)
19:25 1.500 m (moški)
19:40 4x400 m (moški)

KOLESTARSTVO

Na svetovnem prvenstvu

Bidnost in Algeri

uvrščena v finale

V višji del tekmovalja je napredoval tudi Bontempi

BRNO — Češkoslovska Kučerek in Pavel Martinek sta osvojila sinoči naslov svetovnih prvakov v amaterskem tandemu. Druga sta bila za vodnoda Nemca Giebkem in Schmidke, tretja pa Poljaka Konolewski in Platek.

Zaključili so tudi žensko tekmovalje v naslednjem vožnji. Zlata kolajna je pripadla Sovjetinji Na-

ZADNJA VEST

Bron za Saronnija

Italijan Giuseppe Saronnij je sinoči osvojil bronasto kolajno na svetovnem kolesarskem prvenstvu v vožnji po tleh za profesionalce. Zmagal je Švicar Urs Freuter, drugi pa je bil Avstralec Dany Clarke.

dežji Kibardin, srebrna njeni rojakini Poljakovi in bronasta Francozini Longovi.

Lep uspeh sta zabeležila Italijana Maurizio Bidnost in Pietro Agleri, ki sta se med amaterji uvrstila v finale vožnje po tleh, oz. v vožnji za motorji. Bidnost je dosegel v kvalifikacijah 12. čas, ki mu je še zagotavljal napredovanje v skupino najboljših, medtem ko je bil v drugi skupini Italijan Valerio Fiva izločen, ker je bil šele 18.

V amaterski vožnji za motorji pa je v repesahu Algeri osvojil drugo mesto in tudi napredoval v finale.

Včeraj so opravili tudi četrtfinale hitrostne vožnje profesionalcev, medtem ko so polfinalne in sporedne danes. V današnji del tega tekmovalja se je uvrstil med drugimi tudi Italijan Guido Bontempi, medtem ko sta Turin in Capponcelli izpadla.

TENIS

NA PRVENSTVU ZDA

Panatta in Jausovec

v višje kolo

FLUSHING MEADOW — Italijan Adriano Panatta je v 2. kolu mednarodnega teniškega prvenstva ZDA gladko premagal Švicarja Rolanda Stadlerja. V ženski konkurenci je svojo nalogo prav tako odlično opravila jugoslovanska predstavica Mima Jausovec, ki je v dveh setih odločilno zmagala v prvem krogu. Najprej sva premagali ciprski par, nato pa sva spet nalezli na korejsko dvojico.

Važnejši izidi 1. kola:

Moški: Noah (Fra.) - Andrews

(Oc.) 79:78 m, 7. Maomao (Az.) 79:08 m, 8. Arop (Af.) 77:76 m, 9. Quintana (Am.) 77:28 m.

Krogla (moški)

1. Beyer (NDR) 21:40 m, 2. Mironov (SZ) 20:34 m, 3. Laut (ZDA) 19:50 m, 4. Reichenbach (Ev.) 19:18 m, 5. Dolegiewicz (Am.) 18:88 m, 6. Asad (Af.) 18:76 m, 7. Andrei (It.) 18:37 m, 8. Netti (Oc.) 17:20 m, 9. Zinkaw (Az.) 0:00 m.

10.000 m (moški)

1. Schildhauer (NDR) 27:38'43, 2. Kedir (Af.) 27:39'44, 3. Salazar (ZDA) 27:40'69, 4. Ortis (It.) 27:42'70, 5. Vainio (Ev.) 27:48'62, 6. Turb (SZ) 27:54'18, 7. Itoh (Az.) 28:35'95, 8. Austin (Oc.) 28:51'70, 9. Butler (ZDA) 29:47'05.

4x400 m (ženske)

1. NDR 3'20'62, 2. Evropa 3'23'03, 3. Amerika 3'26'42, 4. SZ 3'26'92, 5. ZDA 3'30'72, 6. Italija 3'36'50, 7. Oceanija 3'37'27, 8. Azija 3'47'64, 9. Afrika 3'49'13.

400 m ovire (moški)

1. Moses (ZDA) 47'37, 2. Beck (NDR) 49'16, 3. Schulting (Ev.) 49'69, 4. Arhipenko (SZ) 49'85, 5. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

(Oc.) 79:78 m, 7. Maomao (Az.) 79:08 m, 8. Arop (Af.) 77:76 m, 9. Quintana (Am.) 77:28 m.

Krogla (moški)
1. Beyer (NDR) 21:40 m, 2. Mironov (SZ) 20:34 m, 3. Laut (ZDA) 19:50 m, 4. Reichenbach (Ev.) 19:18 m, 5. Dolegiewicz (Am.) 18:88 m, 6. Asad (Af.) 18:76 m, 7. Andrei (It.) 18:37 m, 8. Netti (Oc.) 17:20 m, 9. Zinkaw (Az.) 0:00 m.

10.000 m (moški)
1. Schildhauer (NDR) 27:38'43, 2. Kedir (Af.) 27:39'44, 3. Salazar (ZDA) 27:40'69, 4. Ortis (It.) 27:42'70, 5. Vainio (Ev.) 27:48'62, 6. Turb (SZ) 27:54'18, 7. Itoh (Az.) 28:35'95, 8. Austin (Oc.) 28:51'70, 9. Butler (ZDA) 29:47'05.

4x400 m (ženske)

1. NDR 3'20'62, 2. Evropa 3'23'03, 3. Amerika 3'26'42, 4. SZ 3'26'92, 5. ZDA 3'30'72, 6. Italija 3'36'50, 7. Oceanija 3'37'27, 8. Azija 3'47'64, 9. Afrika 3'49'13.

400 m ovire (moški)

1. Moses (ZDA) 47'37, 2. Beck (NDR) 49'16, 3. Schulting (Ev.) 49'69, 4. Arhipenko (SZ) 49'85, 5. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

1. Wells (Ev.) 10'20, 2. Obeng (Af.) 10'21, 3. Emmelmann (NDR) 10'31, 4. Sidorov (SZ) 10'41, 5. Bradford (Am.) 10'44, 6. Pavoni (It.) 10'51, 7. Keating (Oc.) 10'70, 8. Jaisuvaparb (Az.) 10'73, 9. Lewis (ZDA) 10'96.

100 m (moški)

Stanislav Renko: Ob dvajsetletnici beograjske konference neuvrščenih (3)

Deklaracija šefov držav ali vlad Pismo-poziv Hruščovu in Kennedyju

Titova razlaga bistva neuvrščenosti - 27 posebnih vprašanj - Poziv ni takoj učinkoval

Že od začetka so na konferenci izjavljali načelo enakopravnosti. Predsedovali so izmenoma voditelji delegacij, a dokumente so formulirali s soglasjem in jih sprejemali s konsenzusom. Toda za bistvo usmerjenosti in hotenja konference so izredne važnosti naslednji stavki iz Titovega uvodnega govora 1. septembra 1961:

«Dovolite mi sedaj, da opozorim na neko zmoto, ki se občasno pojavlja v tisku in v komentarjih na splošno o tem, kakšen kurs bo zavzela konferenca šefov držav ali vlad: ali bo ta kurs prozodni ali protizodni. Takšna ugotovila so popolnoma očitna, da se mi nismo tukaj sestali, da bi se opredelili tistim, da bi jasno preizkusili in uskladili svoja stališča glede najvažnejših vprašanj, ki danes vznemirjajo svet.

A potem se do videlo, v čem se naša stališča razhajajo in v čem se strinjajo z eno ali drugo stvarjo. Mi bomo o najvažnejših vprašanjih zavzeli stališča, ki ne bodo samo odgovarjala neangajanim državam, temveč bodo na splošno v interesu miru in ospe slovesnosti in bodo, po našem mnenju, koristila zmajšanju nevarnosti za mir in pokazala jasno mnenje, da obstajajo boljša pota za sporazumevanje kot je grožnja s vojno.

V prvih jutranjih urah (po celonočnem razpravljanju) so delegati 6. septembra soglasno sprejeli tri osnovne dokumente:

1. Deklaracija šefov držav ali vlad neuvrščenih držav in
2. Izjava o vojni nevarnosti in apel za mir ter v duhu apela se pismo Kennedyju in Hruščovu, naj obnovita kontakte na višji ravni, ki so bili prekineji v maju 1960 zaradi afere z ameriškim vojskarskim letalom U-2.

Vse tri dokumente je pripravil poseben redakcijski odbor, ki je zasedal v palači zvezne vlade t. j. zveznega izvršnega sveta. Ta odbor je začel razpravljati o splošnih okvirih, in sklenil končno, da se objavijo trije dokumenti, ker je bilo postavljeno vprašanje formulacije posebnih vprašanj. Diskutirali so zlasti o tem, v kolikšni meri naj bi tak poseben dokument vseboval tudi splošna vprašanja, s čim želje, naj bi bila deklaracija čisto bolj strnjena in čim krajša.

Deklaracija omenja štiri «velike smotne» neuvrščenosti:

- dosedaj svetovnega mira,
- odpravo kolonializma in neokolonializma,
- odpravo gospodarske neenakosti na svetu,
- krepitev Organizacije združenih narodov.

Formalno je deklaracija razdeljena na tri poglavja, od katerih obravnava prvo splošne probleme tedanjega sveta, predvsem pa miru in sodelovanju. Najbolj obširno pa je tretje poglavje, ki obravnava «posebna vprašanja» in vsebuje najprej uvodni del, nato v 27 točkah posebna vprašanja.

V prvih desetih točkah se obravnava dekolonizacija: Alžirija, Angola, Kongo in dr. kjer se je takrat vodila borba za neodvisnost ali pa za ohranitev in krepitev pravkar dosežene neodvisnosti, kar je zadevalo zlasti stanje v Kongu, kjer so se prav tedaj začele urejati razmere. Francija pa se poziva, naj umakne svoje čete iz Tunisa, t. j. iz Bizerte, kjer so se večkrat ponavljali spopadi, pa se tam ravno med konferenco prislo do najhujšega krvavega incidenta.

Od ostalih 17 posebnih vprašanj pa so pomembna še naslednja:

— Vpraš. 11: — zadeva zgolj načelno to tujca oporišča in se izrecno obsoja njih obstoj proti volji dolžnih držav in se vse sile pozivajo, naj spoštujejo voljo narodov in take vojaške baze odpravijo. Pri tem je bila izrecno omenjena znana vojaška baza ZDA na Kubi, ki obstaja tudi danes.

Kuba je omenjena še v točkah 12 in 13, v kateri se poudarja pravica Kube do samoodločbe glede gospodarskega in kulturnega razvoja — brez tujih groženj in oviranj.

Točka 14 poudarja pravico vsakega naroda, da se bojuje za svoje pravice na podlagi samoodločbe, čemur ne sme nihče nasprotovati.

Točka 15 se zahteva splošna in popolna razorožitev pod strogim mednarodnim nadzorom. V točki 16 pa je pojasnjeno, da takšna razorožitev ne zadeva potrebnih tranje varnosti. Zadeva se tudi popolna prepoved proizvodnje, posesti in uporabe jedrskega, bakterijskega in kemijskega orožja in sredstev ter ustreznih naprav.

Točki 17 in 18 pozivata vse države, naj sklepajo sporazume, da se vsesilne ne bo izkoriščalo v vojaške namene, zahteva se tudi sklenitev splošnega sporazuma za razoroževanje ter se pri tem poudarja vloga OZN in neuvrščenih. Zadeva se sodelovanje neuvrščenih na svetovnih konferencah za razoroževanje in v kontrolnih ekipah Združenih narodov.

V čl. 19 in 20 se na prejšnjo točko navezuje poziv za prenehanje jedrskih poskusov na podlagi že prej doseženega sporazuma glede prostovoljnega omejevanja od takih eksperimentov. Zadeva se tudi posebno zasedanje Združenih narodov o razoroževanju.

Točki 21 in 22 obravnavata ekonomska vprašanja. Na njihovi podlagi je prišlo do pobude neuvrščenih že v mesecu septembru v generalni skupščini OZN. Takrat sprejeta resolucija je dosegla sklicanje konference OZN o trgovini in razvoju spomladi leta 1964 v Ženevi. — Točka 21 se je nanašala na:

«Udeleženci konference so mnenja, da je treba storiti napore, da bi se odpravila ekonomska neenakost, podedovana od kolonializma in imperializma. Menijo, da je potrebno premostiti prepad med razvitimi in nerazvitimi s Fondom za kapitalni razvoj Združenih narodov. Strinjajo se tudi glede zahtev pravičnih trgovinskih pogojev za ekonomsko manj razvite in še posebej konstruktivne napore za odstranjevanje restriktivnih ukrepov, ki neugodno vplivajo na trgovino in dohodek držav, ki so se šele začele razvijati. Sploh pa zahtevajo, da se s sedaj znanstveno - tehnične revolucije uporabljajo na vseh področjih gospodarskega razvoja, da bi se pospešilo odpravljanje mednarodne družbene krivice.»

Točka 22 pa se glasi: «Udeleženci pozivajo vse države v razvoju, da efektivno sodelujejo na gospodarskem in trgovinskem polju, da bi se uprle politični pritiski v ekonomski sferi kakor tudi škodljivim posledicam, ki jih lahko ustvarijo gospodarski blok industrijskih držav. Zato pozivajo vse zadevne države, da razmislijo o sklicanju konference, ki bi razpravljala o njihovih skupnih problemih in dosegla sporazum glede načinov odstranjevanja škode, ki bi lahko ovirala njihov razvoj ter da bi obravnavala in dosegla jamstvo njihovega ekonomskega in družbenega razvoja.

STANISLAV RENKO

IZREDNO ZAHTEVEN PROGRAM POLETNEGA SEMINARJA

Člani koroškega partizanskega zbora navdušeni nad sprejemom v Strunjanu

V petih dneh so se naučili več novih pesmi in izpili svoj repertoar

STRUNJAN — Toliko, kot so prepele od 30. avgusta do danes člani koroškega Partizanskega pevskega zbora iz Celovca, menda še nihče med njimi ni prepel v tako kratkem času Zveza koroških partizanov iz Celovca in republikanski odbor ZZZ NOV Slovenije sta namreč za te mešani pevski zbor organizirala seminar v strunjskem hotelu «Svoboda» — zdravilišču za vojake invalide in borce NOV Slovenije.

Na programu seminarja so imeli res intenzivne vaje, saj so debesedno garali, kaj poudarjati. «Zajtrk ob sedmih, »segravanje« od 7. ure 30 do osme ure, od osme do pol dvanajste deljene vaje, do kosa pa skupne vaje... Tako šest do sedem ur na dan smo prepevali...» pove njihov tajnik Jože Rovšek. In ko smo jih p. p. podal, nekaj pred večerjo obiskali, so sedeli za mizami plažne restavracije v Strunjanu in... kaj drugega — nrepevali. Boste po večeri tudi še lahko prepevali, jih povprašamo. «Še in to radi, saj nas pesem resno duži in prav lepo se počutimo...»

Jože Rovšek pa ve povedati, kaj pozorni so bili do njih ostali gostje. V glavnem starejši, nekdanji borci. Zbor je vabil v dvorani poleg jedilnice in nemalokrat se je zgodilo, da je kdo odprl vrata, postavil stol med vrata (da se ne bi zaprla) in tako so pesem lahko poslušali tudi v jedilnici. «Ko smo se potem pojavili v jedilnici, so vsi v prostoru spontano zaplesali in nas povprašali, kdaj bomo zapeli njim. Tako lepega sprejema ni nihče pričakoval, na trenutke je bilo že kar ganljivo. Zvečer so jim potem res priredili koncert. In se enkrat ga bomo, preden bomo šli — za nove goste.»

Njegov dirigent in umetniški vodja je profesor Branko Čepin iz Raven na Koroškem, ki je povedal, da so se v petih dneh naučili pet novih pesmi in predvsem izpili repertoar. V glavnem so to partizanske pesmi, ne manjka pa niti Gallusova «Libertas animi», najbolj ponosni pa so na novo pesmico Antona Nageleta po besedilu Karla Destovnika - Kajuha - Partizanovo slovo. «Smisel in namen našega prepevanja je, da ohranimo slovenske in pesmi drugih jugoslovanskih narodov. Vendar razmišljamo, da bi v naš program vnesli tudi nekaj revolucionarnih pesmi drugih narodov iz Evrope, pa tudi drugih kontinentov...»

V Strunjanu so imeli tudi predavanja o družbenih in aktualnih problemih, obiskala sta jih namreč sekretar republiškega odbora ZZZ NOV Slovenije Marjan Lenarčič in član predsedstva RK SZDL Slovenije Savin Jogan. Ogledali so si tovarno Tomos in zapeli koprskim gimnazijem ter njihovim profesorjem. Na poti domov pa so si ogledali še Postojno. Cerkno in bolnišnico Frano.

V strunjski hotel «Svoboda» jih je prišlo 43 — iz Roža, Podjune in Zile. Povprečna starost pevcev je 25 let, vendar v zboru poleg 14 letnikov pa tudi 55-letniki, od delavca, diaka, doktorja, profesorja do študenta in kmeta...

Kako je bilo v Strunjanu?

Irena Černuš iz Loč pri Baškem jezuru, sicer vzgojiteljica v celovškem dijaškem domu: «Lepo. Prvič sem na slovenski obali in še bi rada prišla. Mislim, da bi vsi še radi prišli in se večkrat nastopili. Vsek od nas ima v sebi močno sežidano zavest in čuti pravo dolžnost, da poje in tako ohranja svoj delček pripadnosti. V našem zboru se zbira Slovenci vseh treh koroških delov, vsi pa smo bili izredno veselji. Ljudno lepega sprejema tukajšnji ostali gostov in koprskih gimnazijcev. Prav tako, mislim, da bi bilo prav, če bi se prišli...»

Med pevci je tudi Sissi Rausch, študentka pedagogike iz Celovca, sicer nemškega rodu. Sissi ni zala v ta pevski zbor. Prizadeva si, da bi spoznala slovensko kulturo in ljudi, ki živijo ob njej. Rada bi se spoznala, kako živi slovenska narodnost na Koroškem in kaj je sploh to — dvojezičnost. «Začetek je težak, melodijski mi ne zvenijo tuje, težave pa imam še z jezikom, vendar upam, da se bom slovensčine lahko naučila...»

Se bi radi prišli prepevat v Slovenijo, vendar bi jih moral kdo povabiti. In zakaj ne. Takih pevskih zborov med poletnimi kulturnimi prireditvami ob slovenski obali prav malo. Portorški turisti delavci imajo zato odlično priljubljen, da prihodnje leto pojejo prihodnje koroški partizanski pevski zbor iz Celovca na morje.

B. S.

PO MEHIŠKEM PRIZNANJU REVOLUCIONARNE FRONTE

Več latinskoameriških držav je podprlo salvadorski režim

Mehiko obtožujejo «intervencionizma in vmešavanja v tuje zadeve» - V resnici se boje za svojo politično stabilnost

CIUDAD DE MEXICO — Po nedavnem sklepu mehiškega predsednika Lopeza Portilla, da prizna salvadorsko revolucionarno fronto za reprezentativno politično silo te države, je deset latinskoameriških držav obtožilo Mehiko intervencionizma in vmešavanja v notranje zadeve drugih držav. Do sedaj Mehika ni odgovorila na to deklaracijo, ki jo so podpisale Argentina, Bolivija, Čile, Gvatemala, Honduras, Peru, Dominikanska republika, Kolumbija in Venezuela ter neopredeljeno tudi Brazilija.

Lopez Portillo je vsekakor izjavil, da je priznanje politične reprezentativnosti salvadorske demokratske revolucionarne fronte in fronte nacionalnega osvobodilnega gibanja Farabunda Martí edino in pravno in politično odločitev. Ne navadno hitro reagiranje desetih dežel podpisnic deklaracije pa opozorja na začetku prepreči razširitev mednarodne podpore salvadorski revolucionarni fronti. Gre pa za države, ki podpirajo režim Napoleona Duarteja v Strahu, da bi salvadorska revolucija prešla leže in v ogrožala tudi njihovo politično stabilnost.

Marsiko je namreč opozoril, da je vojna v Salvadorju požar, ki lahko zajame tudi druge bližnje dežele. Če je ne prekinemo, je zelo možno, da zadobi mednarodno razsežnost in da postane Salvador prizorišče direktnega «popada dveh političnih blokov. Vlada Lopeza Portilla računa na podporo mednarodne skupnosti v OZN in bi rada prisilila huntu Napoleona Duarteja na pogajanja z revolucionarno fronto.

Opazovalci menijo, da se bodo v naslednjih dneh tudi druge latinskoameriške države izjavile o mehiški pobudi. Kuba, Nikaragva in Ekvador so že ugodno ocenile Portillovo potezo, češ da gre za pravilno in pogumno odločitev. Ne navadno hitro reagiranje desetih dežel podpisnic deklaracije pa opozorja na začetku prepreči razširitev mednarodne podpore salvadorski revolucionarni fronti. Gre pa za države, ki podpirajo režim Napoleona Duarteja v Strahu, da bi salvadorska revolucija prešla leže in v ogrožala tudi njihovo politično stabilnost.

Marsiko je namreč opozoril, da je vojna v Salvadorju požar, ki lahko zajame tudi druge bližnje dežele. Če je ne prekinemo, je zelo možno, da zadobi mednarodno razsežnost in da postane Salvador prizorišče direktnega «popada dveh političnih blokov. Vlada Lopeza Portilla računa na podporo mednarodne skupnosti v OZN in bi rada prisilila huntu Napoleona Duarteja na pogajanja z revolucionarno fronto.

WASHINGTON — Preko deset let je «dvojni agent» sovjetskega KGB vlek za nos vs ameriško obveščevalno službo, ki je imela njegova pričevanja za «pristna», v resnici pa je šlo za spretno ponarejene «kontrainformacije» SZ.

Presenetljivo vest je v svoji predvčerajšnji izdaji objavil ugledni «Washington Post», ki navaja dobro obveščene vire FBI, ameriške zvezne policije. Sovjetski agent, znan le po svojem vzdevisku, Fedor, ki se je pred nedavnim vrnil v Moskvo, je v ZDA prispel leta 1962 kot član sovjetske misije pri OZN. Kmalu je navezal stike z ameriško obveščevalno službo in ji začel posredovati «pomembne» informacije in «osebna» jamstva o dobri veri nekaterih bivših agentov SZ, ki so prešli na stran ZDA.

Lani pa so se člani FBI dokončno prepričali, da ni Fedor niti za trenutek izločil domovine in je bil le poslednji izvrševalec načrtov KGB in vrinjenec te organizacije.

Po zdelo informacije Fedore tako verodostojne, da so jih funkcionarji FBI brez obotavljanja posredovali najvišjim politično - vojaškim forumom v ZDA in samemu predsedniku Nixonu. Pričevanja Fedore so bila zlasti odločilna pri razreševanju primera o sovjetskem agentu Juriju Nosenku, ki je leta 1964 zbežal na Zahod in s seboj pripeljal sovjetsko dosje o morilcu predsednika Kennedyja, Leeju Harveyju Oswaldu in pri tem zamajali, da SZ ni bila vpletena v umor v Dallasu. Nosenka so Američani kar tri leta držali v samici in ga podvržli številnim utrjevalnim zaslišanjem. Kljub temu, da jih ni nikoli docela prepričal, pa so Nosenku naposled verjeli, zlasti zato, ker je medtem Fedora potrdil nekaj pomembnih okoliščin.

Fedora je tudi «potrdil» obveščevalni službi ZDA, da je Sovjetska zveza razpolagala s prepisom tajnih dokumentov obrambnega ministrstva o vojni v Vietnamu. Washington Post trdi, da je to neposredno sprožilo škandal Watergate, saj se je Nixon zbal, da so Sovjeti prišli tudi do drugih pomembnih dokumentov in je zato ustanovil posebno ilegalno skupino agentov, katere člane so nato zalotili na sedežu demokratske stranke v kongresu, podobno kot v Sloveniji, odločati za čedanje ostrije.

Nekoliko so se v prejem politju po djetja počela tudi sklade za o. moritizacijo in rezervne sklade, vendar se je zanje stalo sorazmerno malo denarjev, le blizu 140 milijard dinarjev, tako da so na primer pri naložbah podjetja še vedno skoraj povsem odvisna od bančnih posojil. Kolikšna je taka odvisnost, ponazarja podatek, da so dala podjetja v prvem polletju samo za obresti za splošni denar kar 50 milijard dinarjev.

Vsi ti podatki različno kažejo na kakšen položaj je jugoslovansko gospodarstvo. Stokletka je sorazmerno visok nivo gospodarske aktivnosti, ki pa se zna zaradi precej ovranege uvoza do konca leta zmanjšati, šibkih strank in velike izgube, hudo draženje in inflacija, padec pravih plač. To pa seveda pomeni, da bo treba začasno stabilizacijsko politiko v Jugoslaviji dosledno izpolnjevati, kot dostoj, sicer se bo gospodarstvo, in z njim tudi celotna država, ob koncu leta znašlo v hudo nevarnih vodah in s precej vode pod palubo.

JOZE PETROVČIČ

GOSPODARSKO PISMO IZ SLOVENIJE

POLETNI REZULTATI SO ODKRILI VEČ ŠIBKIH TOČK V GOSPODARSTVU

Zgodilo se je natančno tisto, kar smo napovedovali. Jugoslovansko gospodarstvo je v letošnjem polletju doseglo dobre finančne rezultate, če jih gledamo samo skozi podatke o povečanju dohodka. Dohodek se je namreč v polletju samo o pol leta povečal kar za 42 odstotkov. Pri tem je mišljen tisti denar, ki ostane podjetju po tem, ko pokrije vse finančne obveznosti, in ki ga v podjetju lahko porabijo za plače delavcev, za rezervne sklade in za amortizacijo. Tega denarja se je v polletju zbralo ob polletju za 434 milijard dinarjev. V tem času so dala podjetja za splošne in skupne družbene potrebe 296 milijard dinarjev. Koliko je to, lahko pove primerjava — za državnim proračunom bo treba letno zbrati nekaj več kot 160 milijard dinarjev.

Težave podjetij

Izvoza ni moglo hitro povečati predvsem zaradi tega, ker so jugoslovanska podjetja zaradi tako imenovane strokovne inflacije, ki proizvede stroški strohovitosti narasla, čedalje manj konkurenčna na tujih trgih. Vendar ni vsega kriva samo inflacija. Zlasti se skromno povečuje storilnost. V polletju se je povečala samo za 1,3 odstotka. Zaradi tega morajo podjetja prodajati v tujini marsikateri izdelek pod ceno, če ga sploh hočejo prodati, kar slabi finančne rezultate. Tudi sama gospodarnost in poslovitost nista na visokem nivoju, zaradi česar se izjemno hitro povečuje število tujih podjetij, ki poslujejo v izvozu. Ob polletju je namreč izvozu poslovalo kar 2700 podjetij (od skupno 29 tisoč), ki so imela kar za 31 milijard dinarjev izvoza (kar rečemo, je bil dohodek vsega gospodarstva 434 milijard dinarjev). Izgube so se glede na lanišni prvo polletje povečale za 84 odstotkov, pri čemer ima največ izgube hroščko gospodarstvo (12 milijard dinarjev), vendar predvsem zaradi tega, ker se je naložno predelovalna dejavnost znašla v zelo težkem položaju zaradi silovitega skoka tečajne vrednosti dolarja.

Nabuhli rezultati

Na prvi pogled se zdi, da je gospodarstvo več kot zadovoljivo poslovalo, ko je za letošnje polletje dohodek. Toda to ni res. Podatki so precej nabuhli in priklicajo resnično podobo gospodarstva in gospodarske uspešnosti v jugoslovanskem gospodarstvu. Tolikšno rast dohoda so namreč podjetja dosegla samo zahvaljujoč močni draginji, saj so se cene v prvem polletju povečale na domačem trgu za 49 odstotkov, izvozne cene pa za 15 odstotkov. Če upoštevamo takšno rast cen, se razkrje povsem drugačna podoba. Razkrjuje se, da je bilo gospodarjenje v letošnjem prvem polletju celo slabše kot lani, ko so ocenjevali, da je gospodarstvo že zašlo v tako kritično vodo, da je treba letos vložiti še ostrije stabilizacijske politike.

Padec kupne moči

Vendar so se v resnici izgube počele predvsem zaradi tega, ker tudi na domačem trgu ni več prodali vsega in za osakoteno ceno, kot je bilo to možno še pred nedavnim. To na primer zlasti občuti celotna jugoslovanska avtomobilistična industrija, ki je zavrnila v hude finančne težave predvsem zato, ker je prodaja avtomobilov na domačem trgu povsem upadla. Tako je na primer potem, ko je šel v stečaj Cimos zaradi drugih vzrokov, zavrnila v hude finančne težave tovarna avtomobilov (IMV) in ima zaradi tega, ker avtomobilov ne more prodati, velike izgube.

Vse to je namreč posledica dejstva, da je kupna moč prebivalstva zelo padla in da je zdaj, po nekaterih analizah, povsem enaka tisti iz leta 1970. To pomeni, da ob delavca za zdajšnjo svojo plačo v trgovinah lahko, kot leta 1970 ostro precej manj, kot leta 1977 in 1978, ko je bila kupna moč najvišja v zadnjih desetih letih. Delavske plače se sicer tudi letos povečujejo. V prvem letošnjem polletju so se plače (odkriti so pripreki ob plač) dvignile kar za 34,6 odstotka. V tem času je bilo za plače porabljenih 244 milijard dinarjev. Ekonomista politika pa je predvidevala, da bi se plače lahko v tem času povečale celo za več, celo za 42 odstotkov. V to je pristala zaradi življenjskih stroškov. Ker pa plače niso dajale rasti življenjskih stroškov, so realno v prvem polletju za 5,5 odstotka manj vredne, kot tiste, ki so bile izplačane lani ob koncu leta. Povprečna plača v Sloveniji je zdaj 810 dinarjev, vendar so med posameznimi kraji velike razlike. V Črni gori, Makedoniji in na Kosovu so povprečne plače manjše od 8.000 dinarjev, v Sloveniji pa so višje kot 10.000 dinarjev. Toda tudi življenjski stroški so tam, kjer so plače večje, precej večji kot drugod. Sploh pa spremlja plače dodatna zakonitost: najbolj so se povečale na Kosovu, kar za 58 odstotkov, najmanj pa v Sloveniji — za 29 odstotkov, tako da so se na Kosovu realne plače zmanjšale samo za 3 odstotke (podobno tudi na Hrvaškem in v Črni gori, kjer so se zmanjšale za 4 odstotke), v Sloveniji pa kar za 14 odstotkov.

Zunanjetrgovinski primanjkljaj

Slaba zunanjetrgovinska menjava je namreč v letošnjem letu hudo šibka točka jugoslovanskega gospodarstva. Primanjkljaj v tej menjavi se sicer ne povečuje, vendar se očitno tudi zmanjšuje, ne, saj menda še vedno dosega isto raven kot lani. Zvezi finančni minister inž. Petar Kostić je sicer optimist in trdi, da bo imela Jugoslavija letos le 1,8 milijarde dolarjev plačilnega primanjkljaja s tujino (lani 2,3 milijarde dolarjev). To zato, ker se je izvoz letos v juliju in avgustu kar precej povečal in se bo po njegovi oceni do konca leta še povečal.

Toda v republikah so precej pesimistični, saj v menjavi s tujino nikakor ne morejo doseči istega, kar so načrtovali. Tega sicer ne dosega tudi v celotni državi, saj bi morali izvoz povečati kar za 7 odstotkov, so ga pa v polletju le za 3 odstotke, v resnici pa se je zmanjšal za en odstotek. Zato v republikah iščejo najrazličnejše načine, da bi nadoknadili zamujeno (v Sloveniji bi morali na primer do konca leta povečati izvoz dodatno za več kot 300 milijonov dolarjev) in se morajo, podobno kot v Sloveniji, odločati za čedanje ostrije.

PRIMORSKE VESTI — PRIMORSKE VESTI — PRIMORSKE VESTI — PRIMORSKE VESTI

Poljak, ki je vzljubil Jadran in Sredozemlje

KOPER — Neznana sila vleče 47-letnega svobodnega umetnika iz Polonija Zygmunta Zerdzickiego na morje. Z dvema katarmanoma je na dosedanjih šestih križarjenjih po Jadranu in Sredozemlju prebil na odprtem morju najmanj dve leti in pol. Bil je sam v neenakem boju proti zahrbtnemu morju, vetru, brezvetrju, soncu, neuriju... Tokrat se bo v pustolovščino podal z novimi 8,5 metra dolgim katarmanom, skupaj s 45-letnim prijateljem Andrejem Piotrkowskim, zgodovinarjem iz Jelenje gore, in lavinskim psom Ajaxom. Z petič zopred bo startal novim dogodivščinam naproti iz Koperja.

«Prvič se sva podal na morje leta 1973. Z ženo sva se na Reki spravila na štirimetrski gumijasti katarman in krenila proti severu. Po dveh dneh nas je na morju presenetilo divje neurje. Žena, ki je bila noseča, se je tako ustrelila, da se je v Plominu poslovila od mene in se vrnila na Poljsko,» začne svoj pripovedovanje Zerdzicki. Osamljen, brez enega pomorskega inštru-

menta, le z «otroškim» kompasom je prejelavil zvoštro Isiro in nato še italijansko jadransko obalo. Prvo potovanje je trajalo štiri mesece. Naslednje je ponovno križaril z gumijastim čolnom. Po tem potovanju je gumijasti čoln vrge v smeti, saj so ga skupaj držale le krpe.

Na Poljskem je nato iz lesa zgradil 7,5-metrski katarman. Jadra na dvotrupnem čolnu so merila 20 kvadratnih metrov. Jadnica je bila brez kabine, Zerdzicki je spal na šotoru, ki ga je razpel na plošč med obema trupoma. Leta 1975 je prvič startal iz Koperja. Tudi tokrat se je podal na pot brez navigacijskih naprav. Tako kot na prejšnjih potovanjih se je tudi na tem orientiral po zvezdah. Prejelavil je vse naše otok, s Palagruža je krenil proti italijanskemu polotoku Garganu, nato prečkal Otrantska vrata in prispel v Grčijo. «Najlepše doživljanje na tej poti sem doživel, ko sem se z Visa odpravil proti Komizji. Prihizilo tri milje od Komize sem zaradi brezvetrja obstal na mestu. Kar naenkrat je zapihal močan veter. Vsi šivi na glavnem jadrnu so popskali. Ko se je veter le pomiril, sem za silo skrpal jadro in odjedal nazaj v luko. Vsi Komizani so bili na pomolu in gledali, kaj za eno čudo plovo po morju. Ko sem privezal čoln, so me kar začeli oblagati z vprašanji. Med pripovedovanjem je na mizo prišla na litre vina, kile kruha, grozdja in lozovčice. Tako smo se ga natolčki.»

Morski volk se je prvič «poslavljalo» ob življenja leta 1976, ko je krožil okoli Krete. Približno pet milj od otoka so ga presenetili peneci se valovi. Zerdzicki je pozabil zapreti pokrov na enem trupu. Morje ga je takoj zalilo. Jadrica se je dobesedno zasidrala. «Mimo mene so stalno pluli ribiči in turisti na hitrih gliserjih, mahali jim jim kot nor. Vsi so mislili, da jih pozdravljam, zato so mi le mahali nazaj in nadaljevali svojo pot. Ostal sem brez hrane, saj se je kruh razmočil, ob pluskanju morja pa so se razbleli tudi vse steklenice z vodo. Cela je ostala le ste-

klenica z vodo, ki sem jo začel počasi prazniti. Po dveh dnevih brezupnega klicanja na pomoč, me je minila lakota in žeja. Postajalo mi je vse «ravno», tretji dan sem se se «pogovarjal» z ženo in triletno hčerko. Šele četrty dan so me ribiči zveleli na kopno.

Po štirih zaporednih potovanjih je «Crazy horse» odšel v zaslužen pokoj. Zerdzicki pa ni odnehal. V lesni tovarni v Hajnovki je iz brezveke lesa začel graditi svoj drugi katarman. Trupa jadrnice sta podobna polinezijskim čolnom, oba pa imata kabino. Čoln so v Koper pripeljali s tovornjakom, s katerim se je poljska alpinistična odprava odpravila v Nepal. Tokrat boša Zerdzickemu delala družbo zgodovinar Andrej Piotrkowski in lavinski pesnik Ajax. Piotrkowski in Ajax sta bila lani v Italiji, kjer sta skupaj s tremi gorskimi reševalci gorske reševalne službe iz Jelenje gore, reševala izpod ruševin ljudi, ki jih je privajeval uničujoči potres.

Na pot se torej odpravljajo trije, katerih ni strah spopasti se z naravo.

SILVO KOVAČ